

דברי משיח היתשלייה

התוועדות מוצאי ש"פ צו, ט"ז אדר-שני

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

ה' תהא שנת פדה בשלום

שנת הק"כ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ צו – הננו מוציאים לאור "הנחה" מהתוועדות מוצאי ש"פ צו, ט"ז אדר-שני תשל"ח (כקביעות שנה זו¹) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשל"ח".
בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" מר"ד בניחום אבלים, כ"ז שבט תשמ"ח – תדפיס מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ח" כרך ג' שמכילים כעת לדפוס.

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"ב-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשל"ח, תשמ"ז-תשמ"ח), שיואל לשלח למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלמה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יולייכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממש"מ, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

ערב פורים ה'תשפ"ב (ה' תהא שנת פדה בשלום),
שנת הק"כ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

1) בנוגע למעלת לימוד השיחות שנאמרו באותה קביעות, ראה דברי משיח – שיחות תשמ"ז: ש"פ נח סכ"ט; ש"פ וירא סל"ח. ועוד.

2) השיחות נערכו מחדש ע"פ סרט הקלטה (בתוספת פרטים ותיקונים רבים לעומת ההנחה שבשיחות קודש תשל"ח), ונדפסות כאן בפעם הראשונה בתרגום ללה"ק. המאמר נדפס בסה"מ ויקרא ע' מ ואילך נמסיבות טכניות לא נערך כאן מחדש ע"פ סרט הקלטה].

בס"ד. מוצאי ש"פ צו, ט"ז אדר-שני ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא גו'¹ [דזהו התחלת דרוש הראשון שבלקו"ת דפרשתנו² (לפי הסדר שסידר כ"ק אדמו"ר הצ"צ הדרושים שבלקו"ת). ושייכות פסוק זה לפ' צו היא, כמו שמבאר בלקו"ת שם³, דמהביאור בואכלתם אכול יובן ג"כ המדרש רבה פ' צו פרשה ח' (ב) עה"פ⁴ זה קרבן אהרן גו' ביום המשח אותו, דזהו שאמר הכתוב⁵ ויאמר להם מהאוכל יצא מאכל כו']. ולהבין מ"ש ואכלתם אכול ושבוע גו', אשר לכאורה צריך ביאור גדול מהו גודל ההפלאה אשר לע"ל יהי' ואכלתם אכול ושבוע, ועד שאומרים ע"ז אשר עשה עמכם להפליא, שזהו ענין גדול ומופלא ביותר, והרי כבר הי' כן בזמן שביהמ"ק הי' קיים, ויתירה מזו הרי כתיב⁶ אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם גו' ואכלתם לחמכם לשובע גו', דבכל זמן אשר בחוקותי תלכו גו' כבר הי' הענין דואכלתם לחמכם לשובע, וא"כ מהו גודל ההפלאה והחידוש שלע"ל יהי' ואכלתם אכול ושבוע, עד שעז"נ אשר עשה עמכם להפליא.

ויובן זה ע"פ ביאור כ"ק אדמו"ר הזקן בלקו"ת הנ"ל⁷, שמקדים דענין האכילה הוא לברר הניצוצות שבהמאכלים גשמיים להעלותם לבחי' אדם. ועפ"ז מפרש דמ"ש ואכלתם אכול פירושו דבר שכבר נאכל [דאכול פירוש שכבר נאכל] תחזורו ותאכלו אותו, והיינו דהגם שבזמן הזה כבר הי' ברור בשלימות, דמשום זה נקרא אכול כי האכילה (הבירור) היתה בשלימות, מ"מ לעתיד לבוא יהי' בזה גופא (בהבחינה שנתבררה כבר) ברור שני, ואכלתם מה שכבר הי' אכול. וכיון שגם שלימות הבירורים שנתבררו בתכלית במשך השיתא אלפי שני דהוה עלמא⁸ יצטרכו לעתיד לבוא לבירור נעלה יותר, מובן שאז תהי' עלי' לבחינה ומדריגה נעלית ביותר (גם מכל העילויים שע"י הבירורים, במשך השיתא אלפי שני דהוה עלמא), אשר בכדי להגיע לבחינה זו יצטרכו לבירור שני.

(5) ס' שופטים יד, יד.

(6) בחוקותי כו, ג"ה.

(7) ז, ג. וראה ג"כ מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע'.

סא. המשך תער"ב ח"ב ע' אינח ואילך.

(8) ראה ר"ה לא, א. סנהדרין צז, א. ע"ז ט, א.

(1) יואל ב, כו.

(2) פרשתנו (צו) ז, א ואילך.

(3) ז, ד.

(4) פרשתנו ו, יג.

וביאור הענין הוא, דהנה ענין האכילה בפשטות הוא שעל ידה נעשה חיבור הנשמה והגוף, דע"י האכילה נמשך חיות הנפש בגוף, ועוד יותר, שעל ידו נמשך גם מבחינה שלמעלה מדרגת הנשמה. וכמבואר בלקו"ת⁹ דלכאורה איך יש בכח המאכל להחיות את האדם ולפעול קישור הנשמה והגוף, שהרי המאכל הוא מדצ"ח שלמטה מדרגת המדבר, היינו למטה גם מגוף האדם [דזהו ענין מין המדבר – הגוף*], ועאכו"כ שלמטה מדרגת הנשמה. וידוע¹⁰ בזה ביאור האריז"ל¹¹ עה"פ¹² כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, שהדבר הוי' אשר בהלחם זן ומפרנס את האדם, אך צריך להבין דהלא גם במדבר מלוכש דבר ה', ועאכו"כ ב"אדם" שזה קאי על ישראל, אתם קרויין אדם¹³ על שם אדמה לעליון¹⁴, וא"כ למה צריך לקבל חיות מהדצ"ח שלמטה ממנו. ומבאר ע"ז בלקו"ת שם שמזה גופא שהדצ"ח נפלו למטה מטה ביותר מוכח שהניצוצי קדושה שבהם שרשן הוא למעלה יותר, שהניצוצין שבדומם הוא למעלה מהניצוצין שבצומח, והניצוצין שבצומח הוא למעלה מהניצוצין שבחי, ובכללות הנה הניצוצות שבדצ"ח שרשן למעלה מהניצוצין שבמדבר, ולכן אף שגם בהאדם ישנו המוצא פי הוי', מ"מ בכדי שיהי' יחי' האדם צריך להמוצא פי הוי' שבהלחם דוקא [ד"לחם" כולל כל עניני מזון¹⁵], להיות ששרשו למעלה מהדבר הוי' שבאדם. וכמו"כ יובן בעבודת הוי', שע"י שמשמש בעניני העולם לעבודת ה', דעולם הוא מלשון העלם והסתר¹⁶, ובעולם גופא משמש בעניני דצ"ח שלמטה מדרגת המדבר, הנה דוקא עי"ז מגיע לדרגא שלמעלה מדרגת נשמתו. וכלשון הידוע ירידה צורך עלי', שע"י הירידה נעשה עלי', דמובן בפשטות דבכדי שיהי' ריוח ויתרון ע"י הירידה צריך להגיע עי"ז לדרגא שלמעלה מהמקום שמשם היתה הירידה, ועאכו"כ בירידת הנשמה ממדריגתה שהיא חלק אלוקה

(*) הכוונה – דכשאוכל בשר בהמה וכו' נעשה בשר (ודם וכו') אדם, והאוכל הוא: השיניים כו' ואברי העיכול – גוף האדם.

(14) ע"פ ישע"י יד, יד. ראה עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח ח"ב סל"ג (קצג, ב). של"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב. שא, ב. ועוד.
(15) ראה פרש"י ויצא לא, נד. ויקרא ג, יא. אמור כא, יז.
(16) ראה לקו"ת במדבר ה, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא). שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאור"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ ה'ש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

(9) פרשתנו יג, ב.
(10) לקו"ת שם. וראה גם כש"ט (הוצאת קה"ת) סקצ"ד (כה, ג). תו"א בשלח סה, ד ואילך. סה"מ בראשית ח"ב ע' סה. ושי"ג.
(11) ל"ת להאריז"ל עקב ח, ג. פע"ח שער (כז) יוהכ"פ פ"א. ספר הליקוטנים להאריז"ל בתחלתו.
(12) עקב שם.
(13) יבמות סא, רע"א.

ממעל ממש¹⁷ להתעסק בעניני דומם דעולם הזה הגשמי והחומרי, שזוהי ירידה עצומה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹⁸, הנה ודאי שהירידה היא בכדי לעלות למדריגה שלמעלה מדרגת הנשמה טרם ירידתה. ומדריגה זו היא באין ערוך למעלה מדרגת האדם, ומשום זה צריכה להיות הירידה באכילה והעסק בענינים תחתונים שלא בערך ממעלת האדם, כי ע"י הירידה שלא בערך למטה מגיעים לעילוי שלא בערך למעלה. וזהו ענין האכילה, הבריורים דעניני העולם, וכמשנ"ת בכמה מקומות¹⁹ דכל צרכי האדם הם בכלל אכילה, שעל ידם יחי האדם, שיתעלה לבחינה שלמעלה באין ערוך ממדריגתו.

אמנם שלימות זו היא רק לפי דרגת זמן הזה, לפי ערך סדר ההשתלשלות, אך לעתיד לבוא יגיעו לדרגא נעלית יותר דעז"נ אשר עשה עמכם להפליא, להפליא לשון פלא והפרשה, היינו שתתגלה מדריגה שבבחי' הפרשה והבדלה לגמרי מכל סדר ההשתלשלות, שיהי' גילוי פנימיות עתיק. וכמ"ש בלקו"ת²⁰ מפרי עץ חיים²¹ דכל ההמשכות והגילויים שבזמן הזה הם מבחי' חיצוניות עתיק, ולעתיד לבוא יהיו הגילויים כו' מבחי' פנימיות עתיק. [ואף שגם (ע"י העבודה והבריורים ד) עתה מגיעים לבחי' עתיק, מ"מ זהו רק בבחי' חיצוניות עתיק שבאין ערוך לבחי' פנימיות עתיק שיתגלה לעתיד לבוא]. דפנימיות עתיק הוא בבחי' פלא (שעז"נ אשר עשה עמכם להפליא), וכידוע²² שבכתר ב' בחינות, ב' חצאי הכתר, בחינה אחת שבבחי' שייכות לאל"ף מלשון אולפנא ולימוד, בחי' חכמה, דזהו ענין אריך אנפין (חיצוניות עתיק), דאע"פ שהוא בבחי' אריך מ"מ הוא גם בציור אנפין, ובחינה הב' שבכתר הוא בחי' פלא (אל"ף אותיות פלא), שבבחי' הפרשה והבדלה מסדר ההשתלשלות, דזהו ענין (פנימיות) עתיק מלשון נעתק ונבדל מעולמות²³.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא דקאי על גודל העילוי שיהי' לעתיד לבוא, אשר לאחר גמר הבריורים, שענין האכילה הי' בשלימות (בכל הכוונות שבזה), דזהו שלימות כל הבריורים ע"י מעשינו ועבודתינו במשך השיתא אלפי שני דהוה עלמא עד שיתגלה הענין דלע"ל [דזה גופא שיתגלה הענין דלע"ל הוא הוכחה

(17) תניא רפ"ב.

(18) ע"פ ל' חז"ל — חגיגה ה, ב.

(19) ראה לקו"ש חכ"ד ע' 573 ובהע' 12. וש"נ.

וראה גם סה"מ תרפ"ה ע' רפא (תש"ח ע' 133) ובהערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שם.

(20) שה"ש נ, ריש ע"ג. נא, ג.

(21) שער (ז) הק"ש פט"ו.

(22) ראה אוה"ת נצבים ע' א'רלה.

(23) ראה תו"א מג"א צח, רע"ג. לקו"ת ר"ה סא,

ג. ובכ"מ.

שנשלם הבירור בתכלית השלימות], הנה אחר שלימות בירור זה יהי' (לע"ל גופא) עלי' נעלית יותר באין ערוך, שיגיעו לבחי' פלא, ובכדי להגיע לבחינה זו יהי' ואכלתם אכול, בירור שני במה שנתברר כבר בשלימות. דכמו שע"י ענין האכילה דזמן הזה מגיעים לבחינה שלמעלה באין ערוך ממדריגת האדם (כנ"ל), הנה כמו"כ יהי' לע"ל, שע"י האכילה יגיעו לבחינה שלא בערך. אלא שבחי' האין ערוך דהעלי' דלע"ל תהי' באין ערוך גם מהעלי' שבאין ערוך שע"י שלימות הבירורים דזמן הזה, ע"ד המבואר בכמה מקומות דבעתיק גופא, הנה פנימיות עתיק הוא באין ערוך לגבי חיצוניות עתיק, וזהו החילוק שבין העלי' באין ערוך שבזמן הזה להאין ערוך שיגיעו לע"ל, כמובן מהמובא לעיל מפרי עץ חיים דכל ההמשכות וההשפעות שבזמן הזה הן מבחי' חיצוניות עתיק, משא"כ לע"ל יהיו ההמשכות והגילויים מבחי' פנימיות עתיק.

וממשיך בלקו"ת, דמכל זה יובן ג"כ המדרש רבה פ' צו פרשה ח' ע"פ זה קרבן אהרן ובניו ביום המשח אותו גו' מנחה תמיד גו' [דפסוק זה קאי על קרבן הכהן גדול. (ואף שכתוב (אהרן) ובניו דמזה למדו²⁴ חביתי כהן הדיוט, מ"מ עיקר הפסוק מדובר בחביתי כהן גדול, דמשום זה דרשו רז"ל²⁵ (וכן מובן גם מפשרו של מקרא²⁶) שמ"ש מנחה תמיד קאי רק על כהן גדול שהוא המקריב חביתין בכל יום ויום, משא"כ הכהן הדיוט שמקריב חביתו רק ביום המשח אותו], דזהו שאמר הכתוב ויאמר להם מהאוכל יצא מאכל כו' והי' שמשון תמי' בלבו ואמר ארי אוכל כל החיות ועכשיו יצא ממנו מאכל, כך אהרן אוכל כל הקרבנות ועכשיו יצא ממנו קרבן, ואיזהו, זה קרבן אהרן כו', ולפי פשוטו אינו מובן כלל מהו ענין התמי'. ומבאר ע"ז בלקו"ת, דהנה אמרו רז"ל²⁷ כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, דענין הכפרה הוא²⁸ מבחינה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, שלכן בכח בחינה זו לכפר ולמלאות החסרון (חטא מלשון חסרון²⁹), דכמו שבענין התשובה ע"י שמגיע לבחינה שלמעלה מהשתלשלות נמשכת הכפרה, הנה כמו"כ ע"י בירור ואכילת הכהנים נמשך מבחינה שלמעלה מסדר ההשתלשלות ונהי' כפרה לבעלים. ובזה תובן התמי', דאע"פ שאהרן אוכל כל הקרבנות, היינו שמברר ומעלה כל הקרבנות, שמזה הוכחה שאהרן עצמו הי'

(24) ראה מנחות נא, ב.

(25) ראה שם נ, סע"ב.

(26) ראה פרש"י עה"פ.

(27) פסחים נט, ב. וש"נ.

(28) ראה לקו"ת אחרי כו, ג.

(29) ראה פרש"י ויצא כט, לא. מלכים-א א,

כא. לקו"ת מטות פב, א. נצבים נא, א. סה"מ

קונטרסים ח"א קצא, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

מבורר בתכלית, וכמו שמבאר בלקו"ת³⁰ שמה שהוא בבחי' מברר בודאי שהוא עצמו כבר נתברר בתכלית, ולכן נאמר עליו³¹ ונחנו מה, שהוא מבחי' שם מ"ה המברר, א"כ גדלה התמי' איך עכשיו יצא ממנו קרבן, דהיינו שנעשה בחי' מתברר. [דענין הבאת הקרבן הוא הוראה שהמביא הקרבן הוא צריך בירור והעלאה וע"י הקרבן הוא מתברר ומתעלה עד לעלי' שבאין ערוך, וכידוע מ"ש בזהר³² דרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס]. ומבאר ע"ז בלקו"ת, דזה קרבן אהרן הוא בכדי להגיע לבחינה נעלית באין ערוך גם משלימות דרגתו. וזהו מה שממשיך הכתוב ביום המשח אותו, דבזה מבאר גודל העלי' שע"י קרבן זה. דהנה הכהן גדול מושחין אותו בשמן המשחה³³, שנקרא שמן משחת קודש³⁴, פירוש שהוא מושח את הקודש, היינו שהוא ממקום גבוה מאוד, למעלה מבחי' קדש חכמה מלה בגרמי³⁵. וכיון שגם שלימות דרגתו בהבירור אינה מספקת להגיע לבחי' שמן משחת קודש, לכן הוצרך להביא קרבן מיוחד שיומשך בו גילוי בחינה זו. [וע"פ הנ"ל יובן בפשטות למה כהן גדול דוקא מביא מנחת חביתין בכל יום משא"כ כהן הדיוט, אף שגם הכהן הדיוט מקריב קרבנות (וא"כ למה נבדל בזה לא להיות מקריב מנחת חביתין בכל יום), כי מכיון שענין מנחת חביתין הוא להעלות את המקריב לתכלית העילוי שבבחי' רזא דא"ס, לבחי' שמן משחת קודש, דבחינה זו שייכת רק לכהן גדול, הכהן המשיח³⁶, משום זה רק הכהן גדול הביא מנחת חביתין בכל יום]. ומבאר בארוכה בלקו"ת³⁷ דזהו ג"כ ענין החידה דשמשון, דאמרו רז"ל³⁸ שמשון על שמו של הקב"ה נקרא, דבחינה זו (שמו של הקב"ה, הוי') היא בבחי' פלא וחידה אפילו לגבי הדרגות שבאלקות עד לבחי' קדש מלה בגרמי, ויש לומר בדרך אפשר דאפילו לגבי בחי' יקר דחצי כתר התחתון [כמו שנת"ל בהמאמר שלפני זה³⁹] ה'י' זה בבחי' חידה והפלאה. ומשום זה מהאוכל יצא מאכל, שמה שהי' בבחי' אוכל ומברר ומתקן וזולתו, עכשיו יצא ממנו מאכל, בכדי שיתעלה בבחינה זו, בחי' פלא.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש זה קרבן אהרן גו', לשון זה דייקא, אף שבקרבנות שלפניו ושלאחרי כתיב⁴⁰ זאת תורת העולה גו' וזאת תורת המנחה גו' וזאת תורת האשם גו' וזאת תורת זבח השלמים גו', דבכולם נזכר לשון זאת ורק בקרבן

(36) פרשתנו שם, טו.

(37) שם ח, א.

(38) סוטה י, א.

(39) ד"ה ליהודים היתה אורה (סה"מ פורים ע' רסח).

(40) פרשתנו שם, ב. ז. שם ד, א. יא.

(30) פרשתנו ז, סע"ד ואילך.

(31) בשלח טז, ד-ח.

(32) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

(33) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ד הי"ב.

(34) תשא ל, כה.

(35) זח"ג צד, ב.

אהרן כתיב זה. אך הענין הוא כנ"ל, שע"י קרבן אהרן דוקא, כהן גדול, נמשך בחי' זה, דבכללות קאי על עצמותו ומהותו ית' שעליו ית' בלבד אפשר לומר אמיתית ענין „זה” להיותו אמיתית המציאות (דזהו (בכללות) ענין ביום המשח אותו, כנ"ל בחי' שמן משחת קודש). ולכן ממשיך הכתוב ביום המשח אותו, אע"פ שחביתי כהן גדול קרבין בכל יום ויום (ולא רק ביום הראשון בהמשחו), כי מכיון שע"י קרבן אהרן נמשך מבחי' עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מכל שינויים, בחי' לא שנית, משום זה בכל יום ויום הוא יום המשח אותו.

והנה מהמבואר בלקו"ת נמצא אשר ענין ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא גו' (דלעתיד לבוא יגיעו לדרגא שבבחי' הפלאה והפרשה לגמרי ע"י שיהי' הברור השני דואכלתם אכול) הוא כענין זה קרבן אהרן (שע"י הקרבן מגיע לבחי' שמן משחת קודש). אך צריך להבין בזה, דהרי בהדרוש שבלקו"ת⁴¹ מבאר בארוכה שהברור השני דואכלתם אכול יהי' דוקא לעתיד לבוא כי אז יגיעו לבחי' אשר עשה עמכם להפליא, וא"כ איך מבאר שזהו ג"כ ענין זה קרבן אהרן שהי' כבר בזמן הקמת המשכן, ואח"כ בכל יום ויום במשכן, במקדש ראשון ולאחרי זה גם במקדש שני, שכל אלו היו בזמן הזה שכל ההמשכות הן ב(ערך ל)סדר ההשתלשלות כנ"ל.

ולבאר ענין הנ"ל יש לקשר זה עם מה שמצינו בפורים כעין הנ"ל. דהנה אמרו רז"ל⁴² הנביאים והכתובים עתידין ליבטל כו' ומגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל שנאמר⁴³ וימי הפורים האלה לא יעברו גו' וזכרם לא יסוף מזרעם, וכן הובא הפסק דין ברמב"ם סוף הלכות מגילה דימי הפורים מגילת אסתר והלכות לא יבטלו. ומבואר ע"ז⁴⁴ דמה שלעתיד לבוא המועדים בטלים אף דזאת התורה לא תהא מוחלפת⁴⁵, הוא שלגבי האור והגילוי שיאיר לעתיד לבוא בגלוי יהיו המועדים בטלים, בדוגמת שרגא בטיהרא⁴⁶ שאור הנר בטל לגבי אור הצהרים, משא"כ ימי הפורים שמצד ענינם ובחינתם הם בבחי' אור נעלה ביותר ולא יבטלו אפילו לגבי האור והגילוי שיאיר לעתיד לבוא. דהנה מבואר בדרושי

קיט, סע"ב. שערי אורה שער הפורים נז, א ואילך. אוה"ת מג"א (קה"ת, תש"נ) ע' קמא. ד"ה ליהודים היתה אורה תשי"ב (סה"מ פורים ע' יז ואילך). וש"נ.

(45) פיהמ"ש להרמב"ם (הוצאת הרב קאפח) פ' חלק יסוד התשיעי. ועוד.

(46) ל' חז"ל – חולין ס, ב.

(41) שם ז, ג, ח, ד.

(42) ירושלמי מגילה פ"א ה"ה. וראה גם מדרש משלי פ"ט, ב. יל"ש משלי רמז תתקמ"ד. פדר"א פמ"ט.

(43) אסתר ט, כח.

(44) ראה תו"א מג"א צ, ד, צד, ב. (הוספות)

רבותינו נשיאינו⁴⁷ שהטעם שהלכות דוקא לא יבטלו (משא"כ השקלא וטריא בתורה שלפני זה שעל ידה באים לההלכות, הלכות פסוקות), הוא מצד גודל העילוי שבענין ההלכות דוקא. דהנה מבואר באגה"ק⁴⁸ בביאור מארז"ל⁴⁹ כל השונוה הלכות [דהיינו משנה וברייתא הלכה למשה מסיני⁵⁰] בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, דבענין ההלכות ישנן ב' קצוות, דמצד אחד הנה הלכה פסוקה נוגע לבידור המטה מטה ביותר, כי דוקא ע"י ההלכות יודע איך לקיים המצוות מעשיות, כולל הענין דוכל מעשיך יהיו לשם שמים⁵¹ ובכל דרכיך דעהו⁵², משא"כ השקלא וטריא בתורה (קודם שבא לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא⁵³) שאינה נמשכת למטה מטה (במעשה בפועל). דענין ההלכות הוא לפעול הדיבור גם במקום ודרגא ששם הוי' הוא בהעלם והסתר, דזהו כללות העולמות שהתהוותם הוא ע"י שם אלקים וכמ"ש⁵⁴ בראשית ברא אלקים. דאע"פ שכתוב אח"כ⁵⁵ ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים, שנזכר גם שם הוי', הנה זהו שם הוי' כמו שהוא בהעלם בשם אלקים, דשמש ומגן הוי' אלקים⁵⁶, דשם אלקים מעלים ומסתיר על שם הוי', ומה שנראה בגלוי, ברא לשון גילוי⁵⁷, הוא ההעלם והסתר וגם הריבוי דשם אלקים (לשון רבים⁵⁸), כמבואר בארוכה בדרושי חסידות בכמה מקומות החל משער היחוד והאמונה⁵⁹. וזהו ענין ההלכות, לפעול במקום ההעלם והסתר לגלות הפנימיות דשם אלקים. אמנם לאידך, הנה זה גופא שההלכות נמשכות לברר המטה מטה, בבחינה ששם הוי' הוא בהעלם שם, הוא להיות ששרשן הוא מבחינה גבוה ביותר שלמעלה מהוי', דהוי' הו"ע סדר ההשתלשלות שמבחי' חכמה ולמטה⁶⁰ [דבחי' כתר נרמזת רק בקצו של יו"ד⁶¹], משא"כ שורש ההלכות הוא מבחי' רצון (שלמעלה מחכמה), כמבואר באגה"ק הנ"ל שההלכות הן בחי' גילוי רצון העליון ב"ה שלמעלה מעלה ממעלת חכמה עילאה. וזהו ג"כ ביאור⁶² מעלת מגילת אסתר, שלא נזכר בה שם הוי' ולא שאר שמות בגילוי (כי אם בראשי תיבות, סופי תיבות, גימטריאות וכו') כמבואר בפרי

(47) תו"א שם צ, ד ואילך. שערי אורה שם נז, סע"ב ואילך.
(48) סכ"ט.
(49) מגילה כח, סע"ב. נדה בסופה.
(50) פרש"י נדה שם ד"ה הלכות.
(51) אבות פ"ב מי"ב.
(52) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.
(53) יומא כו, א.
(54) בראשית א, א.
(55) שם ב, ד.
(56) תהלים פד, יב.
(57) ראה חולין מג, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ריש ע' תז. סה"מ ה"ש"ת ס"ע 16-17.
(58) ראה פרש"י וירא כ, יג. ובכ"מ.
(59) פ"ד ואילך.
(60) ראה שעה"ה ספ"ח. רפ"ט.
(61) ראה אגה"ק ס"ד (צד, ב).
(62) ראה תו"א שם ק, ב. (הוספות) קכא, ג.

עץ חיים ובכמה מקומות⁶³), דגם בזה ב' קצוות אלו, דמצד אחד זהו מצד ההתלכשות דשם הוי' בבחי' העלם והסתר (למטה משמות), אמנם לאידך המשכה זו שרשה מבחינה נעלית ביותר שלמעלה משמות, אפילו משם הוי', דמשום זה לא נזכרו בה שמות כלל. וע"ד ענין אחשוורוש שאחרית וראשית שלו⁶⁴, שהוא להיותו בחינה שלמעלה מגדר אחרית וראשית, אמנם (משום זה גופא) הוא נמשך גם בבחי' אחרית וראשית⁶⁵. ובזה יובן מה שלעתיד לבוא מגילת אסתר [וימי הפורים שבהמגילה מסופר אודותם ואודות המצוות שבהם] והלכות לא יבטלו, כי לעתיד לבוא יתגלה בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהוי' [עד שוהי' הוי' לי לאלקים⁶⁶, דכמו ששם אלקים הוא עתה לגבי שם הוי' הנה כן יהי' לעתיד הוי' לגבי גילוי בחינה זו⁶⁷], שזהו ג"כ מדריגת המגילה וימי הפורים (והלכות), כנ"ל ששרשם מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהוי'.

והנה מביאור הנ"ל מובן שבפורים ישנם ג"כ ב' ענינים (דוגמת ב' הענינים שנתבארו לעיל, ענין זה קרבן אהרן שבזמן הזה, וענין ואכלתם אכול ושבוע גו' שיהי' לעתיד לבוא), שמצד אחד הנה ימי הפורים (והגילויים שבו) ישנם עתה בכל שנה ושנה [ואדרבה, משנה לשנה ימי הפורים הם באופן נעלה יותר מכמו שהיו בפעם הראשונה, כמובן מאגה"ק הידועה⁶⁸ בענין ראש השנה שבכל שנה ושנה יורד אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה, דמזה מובן גם בנוגע לימי הפורים], ולאידך הנה העילוי דפורים הוא בחי' גילוי האור שיאיר לעתיד לבוא דמשום זה אפילו אז (לעתיד לבוא) לא יבטלו.

אך הענין הוא, דאף שמדריגת פורים (והמגילה) היא נעלית ביותר עד שלא תבטל לעתיד לבוא להיותה בבחי' הגילוי דלעתיד, מ"מ מובן בפשטות שאינה דומה מעלת מדריגת פורים בזמן הזה למעלתה לעתיד לבוא. דגם בזמן הזה גופא הרי יש חילוקי מדריגות בזה, כנ"ל דמשנה לשנה מעלין בקודש⁶⁹, וימי הפורים מתעלים בבחי' עילוי יותר, ועאכו"כ לעתיד לבוא שיהי' שינוי באין ערוך לגבי זמן הזה (ולא רק כהשינוי משנה לשנה). ואף שימי הפורים עתה הם בבחינה שלמעלה באין ערוך מסדר ההשתלשלות, מ"מ לעתיד לבוא גם ימי

63) פ"ח שער (יט) פורים פ"ו. משנת חסידים מסכת אדר פ"ז.

66) ויצא כח, כא.
67) לקו"ת פרשתנו ח, ד.

64) אנדה – הובא במאו"א מערכת א' אות קפב.
ועוד – נסמן בסה"מ פורים ע' לו הערה 45.

68) סי"ד.
69) ברכות כח, א.

65) ראה אוה"ת שם ע' ג.

הפורים יהיו באין ערוך למדריגתם עתה. ויובן זה ע"פ מה שנת"ל⁷⁰ מדרושי וידעת⁷¹ דבחי' ממלא כל עלמין באה בידיעה משא"כ סובב כל עלמין שהיא בבחי' אמונה בלבד, אך לעתיד לבוא תומשך בחי' סובב כל עלמין בפנימיות, ועי"ז לא יצטרכו לאמונה, כי תהי' ידיעה בבחינה זו דסובב כל עלמין, וכמ"ש⁷² כי מלאה הארץ דעה את הוי' גו', ואז תהי' אמונה בבחינה נעלית יותר, עד לבחינה כזו שהיא למעלה מידיעה לגמרי. ועד"ז יובן גם החילוק שבין ענין פורים בזמן הזה לכמו שיהי' לעתיד לבוא, דאף שגם בזמן הזה פורים הוא בבחינה שלמעלה מהשתלשלות וידיעה, כמאמר⁷³ חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו', מ"מ בחינה זו דלא ידע היא באין ערוך לבחי' לא ידע דפורים לעתיד לבוא, ע"ד הנ"ל בענין האמונה, דאף שגם האמונה דעתה היא בבחי' סובב שלמעלה מהשתלשלות, מ"מ הוא באין ערוך לגבי האמונה דלעתיד לבוא שתהי' בבחי' אלקות שבאין ערוך למעלה מזה.

ועפ"ז יובן המבואר בלקו"ת, שבתחילה מבאר גודל ההפלאה דלעתיד לבוא דוקא, עד שיהי' והללתם גו' אשר עשה עמכם להפליא (ע"י שיהי' ואכלתם אכול ושבוע) כנבואת יואל, ולאחרי זה ממשיך דישינו ענין זה גם עתה בזמן הזה בהענין דזה קרבן אהרן, חביתי כהן גדול [ומהכהן גדול נמשך בחינה זו בכל הכהנים, ועל ידם בכל אחד ואחת מישראל, כי הכהן גדול קשור והוא שלוחם של כל ישראל כמובן מעבודת יום הכיפורים (דיום הכיפורים שייך לפורים כידוע⁷⁴)], כי חביתי כהן גדול הם רק מעין למה שיהי' לעתיד לבוא. והגם שההפלאה דחביתי כהן גדול היא שעל ידם מגיע עוד בזמן הזה למעלה גם מתכלית שלימות הברור דסדר ההשתלשלות, מ"מ לעתיד לבוא יגיעו לבחינה שבאין ערוך מזה, עד שגם בבחינה זו (שיתעלו ע"י חביתי כהן גדול) יצטרך להיות ברור שני, ואכלתם אכול ושבוע. וע"ד הנ"ל בפורים דאף שגם בזמן הזה ימי הפורים הם מבחינה שלמעלה מהשתלשלות (עד דלא ידע), מ"מ זהו מעין ובאין ערוך לבחי' לא ידע דימי הפורים דלעתיד לבוא.

אמנם הקרבת מנחת חביתין שבזמן הזה, שהיא מעין למה שיהי' לעתיד לבוא ואכלתם אכול ושבוע גו', היא ההכנה לענין זה לעתיד לבוא, וכידוע שכל הענינים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתינו בהשיתא אלפי שני דהוה

(72) ישע"י יא, ט.

(73) מגילה ז, ב.

(74) ראה תקו"ז תכ"א (נז, ב).

(70) ד"ה ליהודים היתה אורה שבהערה 39

(סה"מ פורים ע' רסז).

(71) לקו"ת ואתחנן ז, ב ואילך.

עלמא, ובמיוחד בזמן הגלות⁷⁵. ועד"ז הוא גם בימי הפורים, דימי הפורים דעתה הם הכנה בפועל, בעולם העשי' למטה מעשרה טפחים, לימי הפורים דלעתיד לבוא, כמ"ש וימי הפורים האלה, שהם בגלוי למטה עד שמראה באצבעו ואומר אלה⁷⁶, מביאים לימי הפורים דלעתיד לבוא עליהם נאמר (בהמשך לימי הפורים האלה) לא יעברו גו' וזכרם לא יסוף מזרעם. [וכמו שהי' בימי הפורים, שע"י העבודה בזמן הגלות (ובמצב כזה שאפילו לאחר הנס אכתי עבדי אחשוורוש אנן⁷⁷) הגיעו לבחינה שלמעלה מהשתלשלות, חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו']. ועד"ז הוא בענין ההלכות דעתה שהם הכנה להגילויים דלעתיד, כי ע"י ההלכות עושים עתה דירה לו ית' בתחתונים עד לתחתון שאין תחתון למטה ממנו, שהרי דוקא בהן רצון העליון הוא בגלוי כנ"ל [דאף שבירור רצון העליון בא ע"י השקלא וטריא בכל הכחות עד לכח החכמה (שמזה מובן למעלה בספירות), מ"מ רצון העליון בגלוי הוא דוקא בהלכות התורה], ורצון זה נמשך למטה במעשה המצוות, בדוגמת העמוד המחבר את המעלה מעלה, בחי' הרצון שלמעלה משמות, עם המטה מטה, עולם הזה התחתון (כמבואר באגה"ק הנ"ל). ועי"ז נעשה דירה לו ית' בתחתונים עתה, וזהו הכנה לונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו⁷⁸ לעתיד לבוא.

והנה אף שההכנה להגילויים דלעתיד הנעשית ע"י העבודה דעתה היא רק ברוחניות, מ"מ ע"י ההתבוננות בהמבואר בענינים אלו בפנימיות התורה, וכמו שנתגלתה בתורת החסידות, ובפרט בחסידות חב"ד, שעל ידה נמשך זה בהבנה והסברה, עד שתהי' מובנת גם בהבנה והשגה דשכל נפש הבהמית, הנה (אף אם חסר לו עדיין ההרגש בפועל בלב הגשמי, מ"מ) מבינים בהבנה והשגה גמורה עכ"פ ההכנה דעתה להגילויים דלעתיד, איך שהקרבת קרבן אהרן במשכן, ובמקדש (בזמן שבית המקדש הי' קיים), ובהעבודה רוחנית שבזה שבכאו"א מישראל [וכמבואר בארוכה בכמה מקומות שבזמן שבית המקדש הי' קיים הנה בכדי להקריב את התמיד הי' צ"ל כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם, מ"מ עתה כשאחד מישראל (גם אם אינו כהן גדול ולא כהן הדיוט או לוי, כי אם ישראל) מתפלל תפילת שחרית הרי הוא מקריב התמיד של שחר, ועד"ז בתמיד של בין הערביים, כמאמר⁷⁹ תפלות כנגד תמידין תקנום,

(75) תניא רפ"ז.

(77) מגילה יד, א.

(76) ע"פ ל' חז"ל – שמו"ר פכ"ג, יד. תענית

(78) ישעי' מ, ה.

בסופה ובפרש"י. וראה פרש"י בשלח טו, ב.

(79) ברכות כו, ב.

ומזה מובן בנוגע לכל הקרבנות שבין ב' התמידין, וכן בנוגע לכל הענינים השייכים לרזא דא"ס כמו הקרבנות] מביאה והיא סיבה לואכלתם אכול ושבוע לעתיד לבוא, וכן שימי הפורים האלה הם הסיבה לימי הפורים דלעתיד לבוא. וע"י הבנה והשגה זו הנה נרגשים ענינים אלו ברוחניות בנשמתו. והכח להעבודה שבזה לוקחים מימי הפורים, כי ימי הפורים ענינם עד דלא ידע, דוגמת הקרבן שענינו להיות עולה עד רזא דא"ס, ובימי הפורים הענין דעד דלא ידע הוא בגלוי (דשרשם מבחינה שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל), ומהם נמשך להיות עד דלא ידע במשך כל השנה כולה בעבודת האדם (ברוחניות עכ"פ).

וע"י מעשינו ועבודתינו אלו עתה, הנה נעשה ההכנה העילה והסיבה שיהי' לעתיד ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא. דזהו א' מהפסוקים שאומרים במוצאי שבת קודש⁸⁰ השייך במיוחד ללעתיד לבוא, דאז הוא סעודתא דדוד מלכא משיחא [כדיוק סידור האריז"ל⁸¹ בהוספת תיבת משיחא (ולא דוד מלכא סתם)], יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ויהי' והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא, במהרה בימינו ממש.

(81) לר"ש מרשקוב. פע"ח סוף שער (יח) השבת.

(80) ב"ריתן לך".

בס"ד. התוועדות מוצאי ש"פ צו, ט"ז אדר-שני ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

ציוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ואכלתם אכול ושבוע (נדפס לעיל).

[אחרי המאמר ניגנו "נודע ביהודה"].

ב. מכיון שזוהי התוועדות בהמשך לימי הפורים, צריכים גם להשלים (עכ"פ במקצת) את הענינים שלא נתבארו אז לגמרי,

וגם – בניגונים שעשו בקיצור, ועד"ז גם הניגון ד"האדרת והאמונה".

היכן הוא ה"כהן הגדול מאחור" ¹? נו!

[הרב פ. הכהן שי' פאשטער התחיל לנגן "האדרת והאמונה"].

ג. עד"ז גם ביקשו השלמה, מכיון שדובר ² אודות ענין עיקרי – ש"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז" כדי שיהי' "להשבית אויב ומתנקם" ³.

ומכיון שזה קשור – כמו כל עניני גאולה, כולל גאולת ימי הפורים, שהיא "מיסמך גאולה לגאולה" ⁴ האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל",

[שהרי כך נפסק, כמובא בדרושי הצ"צ ⁵ שאע"פ שיש בזה את הפלוגתא בגמרא ⁶, הרי נפסק בשמות רבה ⁷ כהדעה ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל"].

והגאולה קשורה עם שני הענינים הכלליים: הענין ד"במשפט" ⁸, שזהו תורה, "כהלכתא קדמייתא" ⁹,

שבזה ההדגשה היא גם "כהלכתא", שלכן מקשר זאת בלקו"ת ¹⁰ עם מאמר המדרש ¹¹ עה"פ ¹² "כי יתנו בגוים" שבזכות המשניות באה הגאולה, שבש"ס גופא משניות הן פסקי

(5) אוה"ת בא ע' רנט.

(6) ר"ה יא, רע"א.

(7) פט"ו, יא.

(8) ישע"א, כז.

(9) ת"א וישב מ, יג.

(10) ר"פ דברים.

(11) ויק"ר פ"ז, ג.

(12) הושע ח, י.

(*) תוכן מ"ג"ט הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (בשילוב שיחת פורים שנה זו), ונדפס בלקו"ש חט"ז ע' 623 ואילך. תוכן מ"א"יח הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (בשילוב שיחת ש"פ צו תשכ"ו), ונדפס בלקו"ש חכ"ב ע' 21 ואילך.

(1) ל' הכתוב – אמור כא, י.

(2) דברי משיח – שיחת פורים שנה זו סי"ז ואילך.

(3) תהלים ח, ג.

(4) מגילה ו, סע"ב.

ההלכות, כמובא בתניא¹³ החילוק בין גמרא למשניות, בדוגמת מה שגם רש"י מביא על "כל השונה הלכות"¹⁴, שזהו משניות וברייתות והלכה למשה מסיני],

והענין השני – "ושבי' בצדקה"⁸, ענין הצדקה.

ד. ולכן יש להשתדל בזה, ובפרט עם הכח ד"מי הפורים האלה"¹⁵.

והרי גם ביטול הגזירה ה' (כמסופר באסתר רבה¹⁶) ע"י "קול גדיים הללו", שזה קאי על תינוקות שמרדכי קיבצם, והם התפללו להקב"ה ולמדו תורה [ובפרט אודות מצות העומר¹⁷, כמבואר ומדובר כמה פעמים בארוכה הביאור בזה¹⁸] – שזוהי תורה הקשורה עם "תינוקות של בית רבן"¹⁹.

ועד"ז גם ענין הצדקה, שזוהי מצות פורים – "מתנות לאביונים"²⁰.

[וגם "משלוח מנות איש לרעהו"²⁰ הוא (כמבואר במפרשי המגילה²¹) כדי לקרב את הלבבות, שה"איש לרעהו" יהי' בגלוי בענין של "משלוח מנות", ו"לאביונים" יהי' הענין באופן דמתנה; ובפרט ע"פ פסק דין הרמב"ם²² (כמובא בהתוועדות הקודמת²³) שאין שמחה גדולה יותר ממתנות לאביונים, שלכן צריכים להרבות בזה עוד יותר מב"משלוח מנות איש לרעהו"].

ועד"ז יש לפעול אצל "עוללים ויונקים", וזה יבוא ללא השתדלות מיותרת, צריכים רק לדבר איתם כפי שמדברים עם תינוק, עם עולל ויונק, לפני בר מצוה ובת מצוה, ודבר ודאי הוא שהם יעשו זאת בהתלהבות ובתמימות, כרגיל אצל בני ובנות ישראל, "הבל שאין בו חטא"²⁴, בכל דבר טוב, כאשר מסבירים להם זאת באופן המתאים.

וכמדובר גם לעיל בארוכה²⁵ גודל הענין כפשוטו, שיתוסף כל כך הרבה ב"הבל פיהם" דבני ובנות ישראל בענינים של תורה, ובמעשה בפועל בנוגע לצדקה,

וכמדובר כמה פעמים, שבדיוק כפי שנאמר על צדקה שלעני אין נפקא מינה האם הנותן נותן זאת לשמה או שלא לשמה²⁶ – הוא מחי' את נפש העני, שזהו עיקר הצדקה (ועד"ז מובן ג"כ מהביאור בתניא²⁷ ש"הי' יכול לקנות בו חיי נפשו") – הרי רואים גם בפועל שלעני אין נפקא מינה האם הוא מקבל את זה מקטן או מגדול, אלא מכיון שהסכום שוה (או אף גדול יותר), הנה "אתה החיית את נפש העני"²⁸.

(21) מנות הלוי (למהר"ש אלקבץ).

(22) הל' מגילה ספ"ב.

(23) דברי משיח – שיחת מוצאי ש"פ ויקהל שנה זו

סט"ו.

(24) שבת קיט, ב.

(25) שיחה שבהערה 2 סי"ז ואילך.

(26) ראה ספרי ופרש"י תצא כד, יט.

(27) פל"ז (מח, ב).

(28) תנחומא משפטים טו.

(13) ראה אגה"ק סכ"ט.

(14) ד"ה הלכות – נדה בסופה.

(15) אסתר ט, כח.

(16) ראה אסתר"ר פ"ט, ד. יל"ש אסתר רמז תתרנח.

(17) ויק"ר פ"ח, ו. אסתר"ר פ"י, ד. יל"ש שם. וראה

גם מגילה טז, א ובפרש"י ד"ה הלכות קמיצה.

(18) ראה גם סה"מ פורים ס"ע רצד"ה.

(19) ל' חז"ל – שבת קיט, ב.

(20) אסתר ט, כב.

ואדרבה – את הצדקה צריכים לתת (וזהו תנאי עיקרי בזה) בסבר פנים יפות²⁹; והרי אצל קטן וקטנה (לפני שפועלים – אין פועלים, אבל) כאשר נותנים בפועל, הנה אז מצד התמימות שישנה אצל קטנים וקטנות (כמדובר לעיל), הם נותנים את זה בתכלית השלימות – גם בסבר פנים יפות.

ה. התחילו לשאול על פרטים: מה וכיצד, והאם כיתות או בתי ספר.

אבל בכוונה לא נאמרו פרטים, כדי שכל אחד יתאים את זה לפי המעמד ומצב של קטנים וקטנות אלה, ושל בית ספר או בית חינוך זה שבו הם לומדים, כי בדיוק כמו שאצל גדולים "אין דעותיהן שוות"³⁰, וכך גם ישנו ה"אין דעותיהן שוות" אצל מנהלי בתי הספר – כמו כן "אין דעותיהן שוות" אצל הקטנים וקטנות.

ולכן הדיוק "חנוך לנער על פי דרכו"³¹ – "דרכו" של הנער, דאין הפירוש רק החילוק בין כפי שהוא "נער" לכפי שהוא "יזקין", אלא גם בפשטות הענין – אצל כל נער לפי דרכו של נער זה.

ו. אבל כדי שזה יהי' באופן מסודר, וכדי שהקטנים והקטנות יהיו יותר להוטים ("פֶּאֶרְקָאכְט") בזה, ובמילא תהי' לזה השפעה הרבה יותר גדולה עליהם בנוגע להנהגתם כל היום –

הנה לזה ישנה גם ההוספה, כמדובר כמה פעמים³², ועד שגם השתדלו שזה יומשך בפועל – שלכל קטן וקטנה יהי' סידור תפילה משלו,

[שבסידור תפילה זה יש גם פסוקים מתורה שבכתב ומאמרי רז"ל מתורה שבע"פ – שמזמן לזמן ילמדו ויחזרו, או בסדר התפילה, או אפילו מחוץ לסדר התפילה],

וכן שתהי' לו קופת צדקה משלו, כדי שתהי' לו החקיקה בנפש שהוא צריך לתת בעצמו מכספו הפרטי לצדקה, והוא עצמו הוא הבוחר והמחליט לאיזו קופה, לאיזה עני או לאיזה מוסד זה ינתן.

עד עתה ענין זה הי' כפי שכל קטן או קטנה עושה בפני עצמו; ואע"פ שלכאורה הציורף למנין שייך אצל גדולים, משא"כ אצל קטנים וקטנות – הרי רואים במוחש בנוגע ל"פרסומי ניסא" דימי הפורים, שיש חילוק האם יש רק מעט קטנים המכים "המן" ומוחים את שם המן, או שיש רוב קטנים וקטנות, וכולם יחדיו מכים "המן" (עם רעשנים "גראָגערס") וכי"ב),

(31) משלי כב, ו.

(32) ראה שיחת ב' אלול תשל"ז (לקו"ש חי"ד ע' 279-80).

(29) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"ד. טושו"ע יו"ד סרמ"ט ס"ג.

(30) ראה ברכות נח, רע"א. סנהדרין לח, א. תנחומא פינחס י. ועוד.

[שזהו "מנהג ישראל תורה היא"³³; ובפרט כפי שפעם היו רעשנים שעל הקרש ("ברעטל") שלהם היו כתובות אותיות ה' מ' נ', וכאשר היכו – נמחקו האותיות (שמדי או מצבע)³⁴, שזה הי' מחיי' בפועל.

ואח"כ נהגו להסביר למי שהיכה עם הרעשן (הילד או הילדה) מה המן רצה, וכיצד נתבטלה הגזירה – מכיון שהילדים שבאותו דור עמדו בתוקף ואמרו למרדכי "עמך אנו", שהם הולכים עם מרדכי, שמרדכי "לא יכרע ולא ישתחוה"³⁵, ודוקא "קול גדיים" זה ביטל את גזירת המן.

ומיד ממשיכים שהמגילה מבטיחה אח"כ ש"זכרם לא יסוף מזרעם"³⁶, שהכוונה בזה לילדים של אותו דור, שמתוך הרחבה, שצריכים להילחם רק עם ה"המן" הרוחני, שזהו היצר שהוא ההיפך מיצר טוב, ואין צריכים לאפשר לו לשכנע, ו"לא יכרע ולא ישתחוה", ואז הם עומדים בהתפעלות, ועד "עד דלא ידע"³⁷, כפי שרואים זאת בפשטות כאשר מדברים איתם באופן המתאים ובדברים היוצאים מן הלב].

ולכן גם ההדגשה בזה היא שזה יהי' באופן דפרסום הדבר, שהקטנים והקטנות יתאחדו ביניהם – כל הכיתה ביחד, וכל הכיתות (שלפני בר מצוה ובת מצוה).

ז. וכדי שזה יהי' באופן מסודר, באופן של קיום – שיבחרו מביניהם דוקא (כדי שיהי' להם הרגש שזהו ענין שלהם) אחד שיהי' מחלק את ההלוואות וגמילות חסדים, ואחד שיהי' ממונה על גביית דמי החבר או מס החבר או הנדבות שנותנים לקרן, ואחד שינהיג את החשבונות (ואותו הדבר בנוגע לקטנות).

וכדי למשוך פנימה כמה שיותר – מה טוב ומה נעים שיבחרו את העומדים בראש למשך זמן, לחודש או כמה חדשים, כדי שיוכלו למשוך פנימה כמה שיותר – לא סתם להיות מנדב, אלא גם בנוגע לחילוק הענין ליושב ראש, מנהיג חשבונות וכיו"ב, שזהו דבר השווה בכל בית ספר.

ח. ואע"פ שכמדובר זהו דבר הפשוט שגם אלה שכבר אחרי בר מצוה או בת מצוה בודאי צריכים לפעול במשפט וצדקה,

הרי יש גם את המעלה ד"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז . . להשביט אויב ומתנקם", שבזה ישנו הדיוק "עוללים ויונקים" – לפני בר מצוה דוקא, כמובן מהמאמר הידוע "יקיבל היהודים" מהרבי נשיא דורנו³⁸ (שכבר נדפס, ונדפס שוב, ונתפרסם בכל תפוצות ישראל).

(35) אסתר ג, ב.

(36) שם ט, כח.

(37) ע"פ מגילה ז, ב. שו"ע או"ח סתרצ"ה ס"ב.

(38) סה"מ תרפ"ז ע' קי (תשי"א ע' 180) ואילך.

(33) ראה תור"ה נפסל – מנחות כ, ב. רמ"א יו"ד
ששע"ו ס"ד. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתצ"ד
סט"ז. ועוד.

(34) ראה גם אבודרהם תפלת פורים. שו"ע או"ח
סתרצ" סיי"ז בהגה"ה.

ולכן בודאי צריכים גם לדאוג שיהי' בדוקא קרן גמילות חסדים גם בכיתות הגבוהות; אבל כדי שיהי' לזה יותר קיום ויותר חיות, וה"חנוך לנער" (או לנערה) יהי' ביתר תוקף, כדאי שהקרן גמילות חסדים של אלה שהם לפני בר מצוה ובת מצוה יהי' קרן נפרד מאלה שהם מבוגרים יותר והם כבר אחרי בר מצוה או בת מצוה.

ורק בתור יועצים ומדריכים – שהקטנים וקטנות יתייעצו ויבררו אצל המורים והמדריכות שלהם, ואם הם עדיין אינם יודעים מכל הענין – זוהי זכות גדולה וענין גדול, ובפרט עבור אלה המתעסקים בחינוך, שלא יחכו עד שהקטן והקטנה יבואו לבקש מהם הוראות, אלא שהם יעוררו אותם על כללות הענין, ויעוררו ויעזרו בנוגע לפרטי הענינים, ועד לדאוג שזה יומשך בפועל.

ומזמן לזמן יבררו כיצד זה הולך, וייעצו – אולי צריכים להוסיף משהו או לשנות משהו, כפי שמדריך ומדריכה מבינים כיצד יש להתנהג, כדי שיהי' בהצלחה ובחיות, ומתאים לאמיתת הענינים.

ט. ויהי רצון, שזה יתקבל ע"י כולם (מכיון שאין זו המצאה משלי, אלא רק חזרו וסיפרו מ"ש בספרים, בנגלה ובמוסר ובחסידות וכו'), ומסתמא שכמה עשו זאת על דעת עצמם, ועכ"פ שיעשו זאת מכאן ולהבא, ויהי רצון שיהי' ג"כ על דעת עצמם.

וכמדובר לעיל, שבנוגע לעני, ובנוגע לגאולה, ש"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה"³⁹ – אין נפקא מינה אם יעשה זאת על דעת עצמו או לא על דעת עצמו, העיקר שייצא הענין בפועל, ולמטה מעשרה טפחים.

ויעמידו מכל קטנים וקטנות אלה "צבאות הוי'", שעליהם כל מדריך ומדריכה יוכל לומר "ראו גידולים שגידלנו"⁴⁰, כאשר נלך בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו.

י. דובר בארוכה אודות המצב באה"ק וכו' (נדפס לקמן).

[אחרי שיחה זו ניגנו "וכל קרני רשעים"].

— שיחה ב' —

יא. כמוזכר לעיל⁴¹, בהתוועדות הקשורה עם פורים רגיל לדבר גם ענין בנגלה, ביחד עם ענין ע"פ פנימיות התורה, תורת החסידות.

וכמו כן, כדי לקשר את שני הענינים יחדיו – ישנו הדרוש בלקו"ת⁴² (כמדובר במאמר) המתחיל "ואכלתם אכול ושבוע"⁴³, ואח"כ מביא את הקישור לפרשת צו (ששם

(42) פרשתנו (צו), א ואילך.
(43) יואל ב, כו.

(39) ב"ב י, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב ואילך).
(40) ע"פ ל' חז"ל – כתובות מה, רע"א.
(41) שיחה שבהערה 2 רסכ"ד; סכ"ו ואילך.

נמצא (הדרוש) – "זה קרבן אהרן"⁴⁴, חביתי כהן גדול, שעפ"ז מובן שקלא וטריא שלימה בנגלה בנוגע לחביתי כהן גדול,

[דזהו מה שבנוגע לחביתי כהן גדול כתיב "זה קרבן אהרן ובניו", ואח"כ כתיב "מנחת תמיד", שזה קאי לא על "ובניו", כי אם רק על כהן גדול⁴⁵, כי חביתי כהן הדיוט אין מקריבים "תמיד" אלא רק ביום שנתחנך].

יב. הדין בחביתי כהן גדול⁴⁶ הוא שמביאים עשרון, ואח"כ צ"ל "מחציתה בבוקר ומחציתה בערב"⁴⁴, שצריך לחלק את זה, ומביא חצי בבוקר וחציו השני בערב בין הערביים; ואסור לו להביא חצי עשרון בבוקר וחצי עשרון בערב, אלא הסדר והדין הוא שצריך להביא עשרון שלם, ולחלקו לחצי בבוקר וחצי בערב.

ולומדת הגמרא⁴⁷, שכאשר כהן גדול הקריב חביתין בבוקר ואח"כ מת, היינו שהקריב את המחצית של הבוקר, ואינו יכול להביא את המחצית של הערב (שהרי מת), אז בניו צריכים להביא את זה "משל יורשין"; ובזה יש דעה שני' – שמביאים את זה מתרומת הלשכה.

ובזה ישנה שקלא וטריא הידועה של אחרונים, מפרשי הרמב"ם⁴⁸: בהלכות שקלים⁴⁹ פוסק הרמב"ם שמביאים חביתין אלו מתרומת הלשכה, ובהלכות תמידין ומוספין⁵⁰ פוסק שמביאים את זה מהיורשים. ושואלים שאלה: היתכן, הרי זה סתירה מיני' ובי'?

ועוד שינוי, שבהלכות תמידין ומוספין מוסיף הרמב"ם, שהיורשים מביאים את זה "עבור כפרתו" של הכהן גדול, ומחפשים על זה מקור – מנין לוקח זאת הרמב"ם, שהרי בכל מקום כתוב רק הדין מי צריך להביא את זה (מהיורשים או מתרומת הלשכה), אבל לא נמצא מקור שזהו "עבור כפרתו"; ואת זה מביא רק בהלכות תמידין ומוספין, ולא בהלכות שקלים, ששם אומר שזהו מתרומת הלשכה.

יג. והנה, בזה יש את השקלא וטריא הידועה באחרונים⁵¹ על מה שנאמר שצריכים להביא "משל יורשין":

לשון הכתוב⁵² הוא "ובניו", שמביאים את זה "בניו", שזה קאי רק על הזכרים, שהיו צריכים להביא אח"כ את החביתין שלהם (עכ"פ ביום שנתחנך), אבל אין זה קאי על נקבות, היינו שאין זה קאי על "היורשין", שהרי יורש יכול להיות לוי, דכאשר בת כהן גדול התחתנה עם לוי – בנה הוא לוי, והוא יורש של הכהן גדול (אם אין לו בנים, והבת נפטרה רח"ל), וגם יכול להיות ישראל.

(49) פ"ד ה"ד.

(50) פ"ג הכ"ב.

(51) ראה אנציקלופד' תלמודית בערכו. וש"נ.

(52) פרשתנו שם, טו.

(44) יג.

(45) מנחות נא, ב. עח, א. פרש"י עה"פ.

(46) מנחות נ, ב (במשנה).

(47) שם נא, ריש ע"ב (במשנה).

(48) כס"מ. לח"מ. ועוד.

ויתירה מזה: יכול להיות גם שהכל בסדר, בנו הוא יורש, אבל – הוא אינו כהן, כי הוא חלל, שאז לא שייך שיקריב חביתין ביום שנתחנך, כי חלל פסול לעבודה, ועליו לא יכול להיות קאי "בניו", משא"כ יורש – שהרי הוא יורש, בדיוק כמו שבן (או בת) בתו יורש אפילו כשהאב שלו הוא לוי או ישראל או גר, מי שלא יהי'.

ובזה ישנה השקלא וטריא הידועה ומפורסמת; אבל בפשטות⁵³, מכיון שהגמרא לומדת שמביאים את זה "משל יורשין" מפני שכתוב "מבניו", אבל הגמרא אינה אומרת את הלשון "מבניו" ומשנה ל"יורשין" – זה גופא הוכחה (דמכיון שזהו שינוי, בודאי מטרת השינוי היא כדי שילמדו מזה): "בניו" פירושו רק אלה שיכולים להביא את החביתין שלהם, היינו זכרים ולא חלל, והגמרא משנה ואומרת בפירוש את הלשון "יורשין", היינו שבפרט זה דהבאת חביתין כהן גדול בערב, הכוונה למי שהוא יורש שלו; אין נפקא מינה אם הוא כהן המביא חביתין, או לוי, או ישראל, או כהן חלל – כי אחרת לא היתה הגמרא צריכה לשנות מהראי' בלשון הכתוב ולומר את הדין (לא בלשון "בנים", אלא) בלשון "יורשין".

יד. ובזה יש עוד נפקא מינה, כשאלת האחרונים:

מכיון שמדובר על כהן גדול שמת באותו היום, הרי בניו הם אבלים (במשך כל ימי השבעה, וביום הראשון הם גם אוננים), שהדין באבל הוא, כדאיתא בגמרא (מועד קטן⁵⁴), שאבל "אינו משלח קרבנותיו", כי קרבן קשור עם שלמים, שתהי' דעתו שלימה, ומכיון שהוא אבל – אין דעתו שלימה, ואינו יכול לשלוח קרבנות⁵⁵.

ובמילא, נשאלת השאלה באחרונים – כיצד אפשר לשלוח חביתין כהן גדול "משל יורשין"?

והביאור בזה מובן ע"פ מה שמסביר הרוגצ'ובי בפירושו על הרמב"ם הלכות שקלים⁵⁶, שזה שהיורשים מביאים – אינו בתור קרבן שלהם, אלא בתור קרבן כהן גדול. ומכיון שזהו הקרבן של הכהן גדול, זה יכול להיעשות אפילו כשהיורש הוא אבל (כל ימי השבעה, ואונן בו ביום), כי אף ש"אינו משלח קרבנותיו" מפני שאינו שלם – הרי כאן אינו נוגע השלימות שלו, כי זהו קרבן של הכהן גדול.

טו. וכמו כן יש לומר (את זה אינו כותב הרוגצ'ובי, אבל יש לומר בדרך אפשר), שזהו מקורו של הרמב"ם:

מכיון שהדין הוא שמביאו משל יורשין, והגמרא אינה ממעטת ואומרת שזהו רק יורש שאינו אונן ואינו אבל, אלא זה כולל את כל היורשים, מתעוררת השאלה: היתכן? כיצד הוא שולח קרבן?

(55) זבחים צט, ב.

(56) פ"ד ה"ד.

(53) ראה מנחת חינוך מצוה קלו.

(54) טז, ב.

ומתריץ הרמב"ם, שזהו "עבור כפרתו":

אין זה רק קרבן שהכהן גדול הי' צריך להביא, ואח"כ עבר החיוב של הבאת הקרבן ליורשים, אלא זהו "עבור כפרתו" של הכהן גדול, ורק שהיורש עושה זאת: מכיון שהכהן גדול צריך להביא כפרה, אמרה התורה, שכאשר הוא אינו נמצא, צריך להביא את הכפרה זה שהוא "יורשו" – שיוורשו בנוגע להבאת קרבן; אבל הוא אינו צריך להיות יורש שהוא שלם, או כהן (ולא לוי, ולא ישראל, ולא חלל, ולא בן גר וכו').

ועפ"ז מתורצת ג"כ חקירה זו – היתכן שיוכלו להביא את הקרבן כאשר מביא את זה יורש, והיורש הוא במצב שמת אביו.

טז. והבירור בזה נעשה ע"י הדרוש הנ"ל בלקו"ת:

בלקו"ת⁵⁷ מסביר (כמובא לעיל בקיצור, ויותר בארוכה בלקו"ת הנדפס) שהטעם שחביתי כהן גדול הוא מנחת תמיד הוא מפני שזה נמשך ממקום ששם תמיד אין שינויים, שזה קשור לכך שזהו "שמן משחת קודש"⁵⁸, שזהו שמן כזה המושח וממשיך גדולה [שהרי "משיחה" קשורה עם "גדולה"⁵⁹] ב"קודש", "קודש מילה בגרמיי"⁶⁰, שזהו מקום שאין שם שינויים, שהרי אפילו ל"קודש מילה בגרמיי" יש שייכות לשינויים, משא"כ ה"שמן משחת קודש" הוא למעלה מכל שינויים.

ועפ"ז מתעוררת קושיא: מכיון שמביאים "משל יורשין", שיוורשים אלה אינם כהנים גדולים [כי אם הם כהנים גדולים – הם צריכים להביא מצד עצמם, וכל הדין הוא קודם שמנו כהן גדול אחר, ועאכו"כ שהיורש בכלל יכול להיות לגמרי לא כהן (כנ"ל), חלל, לוי, ישראל או בן גר] – א"כ כיצד יכול להביא מנחת תמיד, הרי אין לו שייכות למקום שאין בו שינויים!?

[ובמכל שכן מזה שאפילו כהן הדיוט עומד בשינויים, שלכן מביא רק ביום שנתחנך, אבל אח"כ כבר אינו יכול להביא, כי אם רק כהן גדול שכל יום אצלו הוא "ביום המשח אותו", ובלשון הידוע⁶¹ – פעולה נמשכת, והטעם שזוהי פעולה נמשכת אצלו הוא מפני שהוא למעלה משינויים. וא"כ מתעוררת השאלה: כשמת כהן גדול, וצריכים להביא "משל יורשין", היתכן שיביאו מנחת כהן גדול, שזהו מנחת תמיד?!].

וההסברה בזה היא, שבאמת זה שהם מביאים את הקרבן של הכהן גדול, זהו "עבור כפרתו", וזהו רק שליוורש יש את הנכסים שלו (של הכהן גדול), או שיוורשו בשאר הענינים. ואע"פ שאין לו שלימות (שלכן אינו משלח קרבנותיו – של היורש), הרי כאן מדובר אודות כפרתו של הכהן גדול, וזהו קרבן שלו, וזה ממשיך מדרגתו של הכהן גדול שלמעלה משינויים.

(60) זח"ג צד, ב.

(61) ראה מפענח צפונות פ"ה.

(57) שם ח, א"ב.

(58) תשא ל, כה, לא.

(59) ראה זבחים צא, א.

יז. ועפ"ז רואים ג"כ כיצד נגלה ופנימיות התורה הם בדוגמת גוף ונפש, ובלשון הזהר (פרשת בהעלותך⁶²) שיש "גופי תורה", וכן יש "נשמתא דאורייתא", סודות ורזי התורה:

בדיוק כמו שבגוף ונפש רואים שלגוף יש השפעה על הנשמה, ועד שהנשמה מרגישה בצער הגוף, ולנשמה ואופנה ועילוי' יש השפעה על הגוף, ועד שרואים שינוי בקול ומראה וריח ובכל מציאות הגוף⁶³ – הנה מכיון שזהו תואר שניתן ע"י "תורת אמת"⁶⁴, מזה מובן שכן הוא ב"גופי תורה" וב"נשמתא דאורייתא".

ועד שכאמור – מפקים בירור בשקלא וטריא שיכולה להיות בנגלה, ועד באחרונים, האם זהו קרבנם של יורשים או קרבנו של כהן גדול, והאם רק בנים מחוייבים או גם בנות וכו' – שהבירור הוא ע"פ ביאור זה שמביא אדמו"ר הזקן, שזהו קרבנו של כהן גדול, שדוקא הוא יכול להביא מנחת תמיד, שמזה מובן גם הבירור בנוגע לענינים בנגלה, כפי שהנפקא מינה היא לפועל – האם זה כולל גם מצב שהיורשים הן בנות, עם כל שאר הנפקא-מינא'ס, כמובא בצפנת פענח עם כמה פרטים בדבר.

ית. ויהי רצון, שבעמדנו עכשיו במעמד ומצב ש"מת כהן גדול", וצריכים לחכות לתחיית המתים, שאז "משה ואהרן עמהם"⁶⁵ – יעשו זאת ברוחניות, כל היורשים,

[וכאמור לעיל (במאמר), שכאשר בית המקדש הי' קיים זה הי' קשור עם ירושה כפשוטה: בנוגע לעבודה – הי' מוכרח להיות דוקא כהן, משא"כ משחרב בית המקדש "תפילות במקום קרבנות תקנום"⁶⁶, ובתפילות חייבו את כל אחד ו(גם) אחת מישראל (כידוע שתפילה היא "רחמי", ולכן גם נשים ובנות קשורות עם תפילה ומחוייבות בתפילה⁶⁷, כהפרטים בשולחן ערוך הלכות אורח חיים⁶⁸),

ובמילא – כולם הם יורשים של הכהן גדול, הן אלה שהם גם יורשים כפשוטו, והן כל ישראל כולם, שהם ג"כ יורשים, שהרי הם עכשיו מקריבים קרבנות, והרי כל מקריבי קרבנות קשורים עם "זה קרבן אהרן"],

וזה ימהר שיהי' "הקיצו ורגנו שוכני עפר"⁶⁹, ו"משה ואהרן עמהם",

ונראה כיצד הוא מקריב את מנחת החביתין בבית המקדש השלישי – "מנחת תמיד", בבית התמידי והנצחי, בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לנגן: "עוצו עצה ותופר". "הושיעה את עמך". "פרזות תשב ירושלים". "ופרצת".

66) ראה ברכות כו, ב. טושו"ע (וידאדה"ז) או"ח

סצ"ח ס"ד.

67) ברכות כ, ריש ע"ב.

68) סק"ו ס"ב.

69) ישע"י כו, יט.

62) ח"ג קנב, א.

63) ראה סה"מ תש"ח ע' 31. ובכ"מ.

64) ל' הכתוב – מלאכי ב, ו.

65) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד,

סע"ב.

ההתועדות הסתיימה בשעה 10:15.

אחרי ברכת המזון – חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שיחיו מ"כוס של ברכה".

טרם צאתו התחיל לנגן "כי בשמחה תצאו".

בס"ד. חלק מהתוועדות מוצאי ש"פ צו, ט"ז אדר-שני ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

א. עד"ז היתה גם טענה על זה שהזכרתי בשיחה¹ בנוגע ל"איש הירא ורך הלבב", ש"ילך וישוב לביתו ולא ירך את לבב אחיו כלבבו", שלשון הפסוק² הוא "ולא ימס".

ומכיון שאין למה להיטפל ("צו טשעפען זיך"), במילא נטפלים לזה ג"כ!

ולכאורה, אין זה רק היטפלות, אלא זהו לשון של תורה שבכתב. אמנם, יש כמה טעמים שבכוונה נאמר דוקא הלשון "ולא ירך":

אחד מהם – כי כאשר מזכירים פסוק מ"דברים שבכתב", ואומרים אותו בע"פ, קורה מזמן לזמן שרוצים לשנות משהו, כדי לשלול בזה את השקלא וטריא האם זה נכלל בגדר ד"אי אתה רשאי לאומרו על פה"³ או לא.

וענין שני – שזהו גם בתוכן הענין: מכיון שנאמר "אל תפתח פה"⁴ לצד ההפכי, מספיק שיאמרו ש"ולא ירך את לבב אחיו כלבבו":

החילוק בפשטות הוא, דכשואמרים "ימס", הנה הלב מתפרד לגמרי ("גייט פאנאנדער אינגאנצן") כמו דבר הנוזל, שמתבטל במציאות ("ס'ווערט אויס מציאות"), משא"כ כשואמרים "ירך", זהו רק שנעשה רך יותר מכפי שיהודי צריך לעמוד מצד זה שישראל הם "עזין שבאמות"⁵, שיש לו את ה"איתן האזרחי"⁶, ה"איתן" שבנשמתו⁷. ולכן, עדיף לומר "ירך" מצד "אל תפתח וכו'".

ועוד, וגם זה עיקר – שמצד תוכן הענין אי אפשר לומר "ולא ימס" בנוגע לעניננו:

בלשון הכתוב מדובר שאם ה"ירא ורך הלבב" ישארו בין אנשי החיל, והוא ילך ביחד איתם למלחמה, הנה מכיון שהוא "ירא ורך הלבב", וכפסק דין הרמב"ם⁸ שהכוונה כפשוטו, שאינו יכול "לעמוד בקשרי המלחמה", הנה אז, בשעת המלחמה, מכיון שהוא אינו יכול לעמוד, הוא יפעל גם אצל העומדים סביבו ("אחיו") באופן שגם הם לא יוכלו לעמוד בקשרי המלחמה, ובמילא כאשר הם נמצאים במלחמה, יהי' אצלם "ימס לבב אחיו";

משא"כ לפני שהולכים למלחמה, ורוצים להבטיח ("באָוואַרענען") שלא תהי' לו השפעה בלתי רצוי' מצד זה שהוא "ירא ורך הלבב" – הנה בדיוק כמו שבנוגע אליו לא

(5) ראה ביצה כה, ב.

(6) ל' הכתוב – תהלים פט, א.

(7) ראה לקו"ת עקב יח, א. קונטרס לימוד החסידות ע'

5-6 (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שלה-ו).

(8) הל' מלכים פ"ז הט"ו.

(1) שיחת פורים שנה זו.

(2) פ' שופטים כ, ט.

(3) גיטין ס, ב.

(4) ראה ברכות יט, א.

נאמר הלשון "הירא ויש לו לב נמס כמים", כי לפני שהולך בקשרי המלחמה אין לו לב נמס כמים, כי אם רק "רך הלבב", שכאשר יגיע למלחמה – אז ימס לבבו.

ועד"ז ג"כ, כאשר מדברים ומבטיחים ש"ילך וישוב לביתו", ושמלכתחילה – עוד קודם המלחמה – ג"כ לא יהי' לו עסק עמהם, וכמדובר בהתוועדות שלפני זה – שלא יסית ויחליש את אלה שצריכים לעמוד בתוקף, שזהו כאו"א מישראל, שצריך לעמוד בתוקף בכל עניני תורה ומצוות¹² וציווי השולחן ערוך,

הנה אז, מצד תוכן הענין, אי אפשר לומר שאם הוא "ירא" הוא יפעל "ימס לבבו", שזה יכול להיות רק כשנעשה "קשרי מלחמה" שאז נעשה "ימס לבבו".

ב. ועד"ז גם בנוגע לעוד כמה ענינים שגם בהם נטפלו על לא דבר, כדי לסובב ("פארדרייען") את הענין. והוא:

לא אמרתי שכל אלה המרעישים ("טומלן") ורוצים לשכנע שיחזירו משהו מ"ארץ ישראל לגבולותי" – אצל כולם זהו מפני שזה קשור עם תאוה ל"כסא" ("ביינקל")... ח"ו לחשוד בכל בני ישראל בכזה חשד; זהו רק שיש חלק שמכיון שהם חושבים שע"ז יהי' להם "כסא", הם מוותרים על טובת ישראל.

אבל חלק חשוב מהם – כמוזכר בהתוועדות גופא – מצד זה שהוא "הירא ורך הלבב", ובמילא הוא נמצא בגלות הכי שפל, שנפשו פנימה בטלה בפני גוי' שקייט ובפני גוי, וכאשר הוא חושב שהגוי יהי' "ברוגז" – אינו יכול לפעול בעצמו לעמוד בתוקף,

ואז – כמדובר בהתוועדות גופא – אין זמן להתעסק עמו, ובינתיים הוא יהי' בין אלה שצריכים לחוות דעה, ובין המרעישים והצועקים והכותבים על כך, כי בינתיים הוא מחליש את אלה שצריכים לעמוד (ועומדים) בתוקף.

ולכן, צריכים לעשות את שני הענינים: אסור להתיימש ממנו ח"ו, וצריכים לקוות שסוף כל סוף הוא יראה את "תורת אמת"⁹, שהיא פסקה שישאל הם לא ככל עמי הארץ, כי הם "עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב"¹⁰, וזה מביא ל"וישכון" . . בטח בדד עין יעקב¹¹, שדוקא ע"ז ש"לבדד ישכון" זוכים ל"וישכון" . . בטח, שלום אמיתי ושלום של קיימא;

אבל ביחד עם זה, לכל לראש, צריכים לפעול אצלו שיפסיק להרעיש, כי זהו פסק דין ברור בשולחן ערוך שצריכים לעמוד בתוקף הכי גדול, וכמדובר לעיל בארוכה¹² שזהו דין מפורש¹³ שכאשר נמצאים על הגבול, הנה אפילו אם רק יש ידיעה שממשמשין ובאים, ואפילו אם יש ידיעה ברורה שהם באים רק "על עסקי קש ותבן", זה כבר דוחה

(12) דברי משיח – שיחת כ"ד טבת שנה זו סכ"ה ואילך.

(13) שו"ע או"ח סשכ"ט ס"ו.

(9) ל' הכתוב – מלאכי ב, ו.

(10) בלק כג, ט.

(11) ברכה לג, כח.

אפילו את קדושת השבת, וצריכים לקחת נשק ולהכריז ולהודיע שהכינו נשק, כי זה יפחיד את מי שרוצה לבוא, וזה יבטל שלא יצטרכו אח"כ להשתמש בנשק ח"ו.

ג. וזה לא שייך לבחירות, ולא שייך לדמוקרטי' וכו'; ובפרט (כמוזכר גם לעיל) שהקב"ה עשה את הניסיון קל יותר – שע"פ החוק ה"חילוני" (כפי שהם קוראים לזה), זה תלוי בשני אנשים, שהם יפעלו את הענין בפועל.

וזה יפחיד, "תפול עליהם אימתה ופחד"¹⁴, כאשר עושים זאת "בגדול זרועך"¹⁴, לא מצד "כחי ועוצם ידי"¹⁵, אלא כפי שמביא הרמב"ם⁸ (מיד בהמשך לכך ש"הירא ורך הלבב" אסור לו ש"ימס את לבב אחיו כלבבו", שמיד ממשיך) שמכיון שהולך מצד קידוש השם בלבד – הוא בטוח שהקב"ה בונה לו בית נאמן לו ולזרעו עד עולם, ומביא על זה את הראי' – שכן ה' אצל דוד¹⁶.

דלכאורה, כיצד אפשר להשוות חייל פשוט לדוד מלכא משיחא?!

גם הרמב"ם ידע את גדלותו של דוד, וידע זאת עוד יותר ושלא בערך מכפי שאנו משערים בהבנתנו והשגתנו; ומכל מקום מביא את זה ופוסק זאת בתור פסק דין, שכל אחד היוצא במלחמה, הנה מכיון שזוהי מלחמה ע"פ שולחן ערוך,

[וכמדובר לעיל – בזה אין ספק שבכל מקום שיש ישוב של בני ישראל, ויודעים שעכו"ם ממשמשין ובאים "על עסקי קש ותבן", והישוב נמצא על הספר, על הגבול – אז ע"פ תורה זוהי מלחמת מצוה, ויתירה מזה – מלחמת חובה, כי באם לאו – לא ה' זה דוחה שבת] –

אז ישנה ההבטחה שזוהי הדרך שכל איש חיל וכל אנשי החיל ישארו בשלימות, כפסק דין הרמב"ם שלא זו בלבד שנשאר שלם אלא "ובניתי לו בית נאמן לו ולזרעו עד עולם"; ומסבירים להם שזוהי ענין של קידוש השם בלבד, ובמילא עושה הקב"ה את התלוי בו, אלא שביחד עם זה ש"בשם הוי' אלקינו נזכיר"¹⁷ ו"נדגול"¹⁸ – רוצה הקב"ה שגם יפעלו בדרך הטבע, שזוהי הענין דכלי נשק, ואז מצליחים שלא צריכים להשתמש בהם בפועל.

ד. משא"כ ח"ו ההיפך; וכמדובר לעיל – שכל זמן שאין מיישבים את כל הגבול המזרחי, ועד"ז הגבול הצפוני והדרומי, ונשארות שם נקודות משוחררות – אז (בלשון הידוע¹⁹) "פרצה קוראה לגנב":

אפילו אם הוא אינו גזלן, ולא א' כזה השייך לפעול רח"ל את מה שנעשה ביום השבת לפני כמה שבועות, כי אם רק גנב, המפחד או מתבייש מבן אדם – הרי כאשר משאירים

(17) תהלים כ, ח.

(18) שם, ו.

(19) סוכה כו, א. פרש"י תצא כב, כג.

(14) בשלח טז, טז.

(15) ל' הכתוב – עקב ח, יז.

(16) ראה שמואל א' כה, כח.

"פרצה", שיש כמה ישובים, וכל אורך הגבול הוא באופן של "פרצה" – זה "קוראה לגנב", עיי' מזמינים רח"ל אפילו גנבים, ועאכו"כ אלה העושים את הענינים בגלוי, ואינם מתביישים ואף מתפארים בכך וכו', כפי שהי' במאורע הכי אחרון, כמדובר לעיל.

ולכן, כמדובר כמה פעמים, אין זה ענין שאפשר לחכות לישוב הדעת, וכאשר כולם יבואו לידי ההכרה, ובינתיים ישאירו "פרצה"; ובפרט שאין זו "פרצה" אחת, אלא "פרוץ מרובה על העומד"²⁰, יש הרבה יותר פרוץ מאשר העומד!

ורוצים לשכנע שכדי לפעול את זה צריכים להצביע וכו' וכו'; זהו היפך החוק, אין צריכים להצביע, אין זקוקים לשום דבר, ובפרט בפיקוח נפש, שלא שייך לדחות.

וכפי שהדין הוא גם בשולחן ערוך²¹, שכאשר אוחזים ברגעים האחרונים של שבת, וביום הכיפורים שחל להיות בשבת, ויש עוד רגע של שבת ויום הכיפורים, ויש יהודי אחד ויחיד, אפילו קטן שבקטנים, הן ברוחניות והן בגשמיות, והוא עומד בספק ספיקא של סכנת נפשות –

לכאורה הוא יכול לצעוק שזהו יום הכיפורים שחל להיות בשבת, ואם הוא יחכה עוד רגע – יתבטל כל הענין, כי נעשה חול! פוסקת לו "תורת חיים"²², הוראה²³ בחיים, בשולחן ערוך חלק אורח חיים, שאסור לדחות אפילו רגע אחד ויחיד, אפילו כשזהו ספק וספק ספיקא!

ה. ועאכו"כ כשרח"ל ראו מה פעלו עם השיטה שמחכים ומושכים, ושולחים שלוחים לאומות העולם לפעול אצלם שתהי' להם רחמנות, ויעכבו את אלה שבאו – לא על "עסקי קש ותבן", אלא בפירוש על עסקי נפשות – דרואים שמכל השליחויות וכו' זה הביא רח"ל לתוצאות הפוכות!

ואין צורך בראי' גדולה יותר ממה שהי' בימים האחרונים, שלאחר אותה שבת ממשיכים עם כל הלחץ שמוכרחים למכור את האירונים וכלי הנשק למלוכה זו, שאודותה נתפרסם (מה שידעו בלאו הכי במשך כל השנים) שממנה מקבלים אש"ף (ה"פ.ל.א.") את הכסף לעשות את מעשיהם, שהיא מספקת להם כסף וכלי נשק, וכפי שכבר פירסמו גם ברבים בתור דבר ברור, שהם אינם זקוקים לכלי הנשק שהם דורשים עבור עצמם, אלא זהו רק כדי להעביר את זה לזה שיודעים למי הכוונה...

– עד עכשיו זה הי' מפורסם גם לאלה הרועשים שצריכים למכור להם את כלי הנשק; אבל עכ"פ הם היו יכולים לשכנע או לרמות או לפרסם שמועות, או לא לגלות שבעקפיץ זה מגיע לפלוני בן פלוני; אבל עכשיו זה כבר נדפס, ונדפס עם מספרים ("ציפערץ") וראיות, וראיות שאף אחד מהם אינו מכחיש,

(23) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גר"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג, ב.

(20) ל' חז"ל – כלאים פ"ד מ"ד.

(21) ראה אור"ח ששכ"ט ס"א ואילך.

(22) נוסח ברכת "שים שלום".

ואעפ"כ, ביחד עם הידיעה על מה שאירע רח"ל באותה שבת – ג"כ הי' הלחץ לתת להם את כלי הנשק!

ו. ומזה מובן עד כמה אפשר לסמוך על הבטחות, ועד כמה אפשר לסמוך שאפשר לישון במנוחה כאשר יחתמו איתם על נייר שזהו שלום אמיתי, שאז "ושכבתם ואין מחריד" ²⁴ מכיון שנכתב נייר כזה!

מובן מאליו, שאם יכולים לפעול שיהי' נייר ג"כ, זה מוסיף בעשי' בדרכי הטבע; אבל ח"ו לסמוך עליהם, שתישאר רח"ל פרצה "מרובה על העומד", ואעפ"כ "ושכבתם ואין מחריד" מכיון שמונח היכן-שהוא (או על השולחן) נייר כתוב וחתום ע"י פלוני בן פלוני – כאשר הוא עצמו בכלל אינו מסכים לזה, שהרי הוא יודע שזה שהי' קודמו הבטיח, ובתוך עשרים וארבע שעות אחרי שחתמו את כל התנאים – הם מיד לא קיימו זאת, ושלחו אנשי חיל, כפי שהי' אחרי המלחמה השלישית, ואחרי המלחמה השני', ואחרי המלחמה הראשונה – בלי שינויים!

וכשניסו לעשות רעש ("טומל"), היתכן, הרי הבטיחו?! – השיבו שהבטיחו והשתדלו, אבל מה אפשר לעשות שהלה אינו מציית... (עם עוד תירוצים עד"ז).

ומזה מובן, שההשתדלות בנוגע לקבלת נייר כתוב וחתום – הכל טוב ויפה, וזהו התחזקות בדרכי הטבע; אבל ח"ו להשאיר פרצה, ובפרט פרצה "מרובה על העומד"!

ז. ובפרט שזה יכול להיות "בשעתא חדא וברגעא חדא", כאשר שני אנשים אלה לא יניחו לעצמם לפחד מאלה שהטובים שבהם [ש"כסא" וכבוד ושום דבר אינו תופס מקום אצלם – אבל מצד נפילת הרוח ("אַרְאָפְּגֶעפֶּאָלְנֶקִיט"), מצד החינוך שקיבלו, או מפני סיבות אחרות – מפחדים מגוי"שקייט ומגוי, ואינם יכולים לפעול בעצמם שיהודי צריך לעמוד בתוקף מפני ש"הוי' אלקיו עמו" ²⁵, ומכיוון ש"הוי' אלקיו עמו" לא מתקבלים שום חשבונות,

ובפרט שזהו רצון הבורא ומנהיג כל העולם כולו, כמדובר לעיל שהוא הוציא זאת בהלכה שבתורה, ואמר פסק דין ברור.

וכמדובר לעיל, מצד חושך הגלות מראים את כל הענינים באופן ברור, ועד שאפילו אלה המפחדים להזכיר שכך כתוב בשולחן ערוך, כבר הכריזו שזהו דבר ברור שכאשר יתנו שם שעל, זוהי סכנה רח"ל לכל הדורים עלי', ב"ארץ אשר . . עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" ²⁶, ולתת משהו ("עפעס-וואס") משם מעמיד בסכנת פיקוח נפש כפשוטו את כל הכמה פעמים שישים ריבוא הנמצאים שם.

(26) עקב יא, יב.

(24) בחוקתי כו, ו.

(25) בלק שם, כא.

ולכן, אסור לוותר על זה מצד החשבון הפשוט של דרכי הטבע, מצד החשבון הפשוט – הן של אנשי צבא, והן של מדינאים, והן של כל אלה שהם "ירא ורך הלבב", שמסיבות שונות ומשונות לא יצאו עד עכשיו בקול רעש גדול שאסור למסור את זה.

ואין נפקא מינה כיצד הוא היחס בנוגע לג' שבועות הידועות²⁷ וכו' וכו'; עכשיו זהו בסוג אחר לגמרי מהדין בהלכות שבת סימן פלוני סעיף פלוני, עם פסק דין ברור. ויש כבר את ההחלטה ופסק דין ברור של אנשי צבא, ושל המדינאים, וזה כבר הגיע לאומות העולם ג"כ.

ח. ובזה מיתוספת עוד נקודה:

כמדובר לעיל אין זה ענין שיכולים לדחות למחרתיים, ואפילו לא למחר, אלא יפה רגע אחד קודם, כי כל זמן שישנה פרצה, לא יודעים רח"ל מה יהי' ברגע שני היל"ת.

ולזה מיתוסף עוד ענין, כדאיתא בספרי מוסר²⁸, שמסירת נפש ותוקף הרצון עוזר שכאשר עומד על גג – לא יתחשב בחשבונות של שכל ומדידה והגבלה, ומצד מסירת נפש קופץ מהגג למטה, אם זה קשור לענין שעליו רוצה למסור את נפשו; אבל להיפך כאשר הוא עומד למטה, ויחליט עם מסירת נפש שהוא צריך לקפוץ על הגג – כאן גם מסירת נפש לא תעזור, זה אינו ביכלתו.

בינתיים הלחץ הוא לחץ גדול, אבל זהו לחץ גדול שיכולים לעמוד בו, שכל המעמד ומצב שם הוא שענין הנפעל במשך זמן קצר, ועאכ"כ "בשעתא חדא וברגעא חדא", יכולים לבצע אותו מא' עד ת' בתכלית השלימות, כי מה שהכינו מכל הצרכים שצריכים אותם בכלל, ומכלי נשק בפרט, יכול להחזיק למשך זמן של שעות, של ימים ושל שבועות;

אבל כאשר יעמידו את עצמם במעמד ומצב שהלחץ יעכב לכמה שבועות – אז זה נעשה רח"ל בדוגמת הקפיצה מלמטה על הגג של בנין גבוה, כי אי אפשר להחזיק מעמד, אם לא יספקו את כלי הנשק במשך כמה שבועות, היינו שזה שלחץ אינו נעשה באופן גדול יותר הוא מפני שאומות העולם יודעים שאם בני ישראל יעמדו במעמדם ומצבם, הם יכולים להתנהג ע"פ שולחן ערוך – ליישב את כל הגבולות, ואפילו אם יפסיקו לספק להם את כל הענינים, הם יכולים להחזיק כמה ימים ושבועות, ואולי עוד יותר מזה, ובינתיים הענין ייפעל, ובמילא אין עושים לחץ גדול מדי.

וכאשר תגיע רח"ל ידיעה משונה, שהיא ענין שרח"ל יכול להביא רק היפך השלום, היפך הבטחון, היפך המנוחה, והיפך כל הענינים הרצויים, ויודיעו לו שהולכים לעשות אסיפות, והולכים לעשות ועדים ("קאמיטיס מיט ועדים"), והולכים לעשות בחירות

(28) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א חכ"ז ס"ע ג"ד. ובכ"מ.

(27) כתובות קיא, א.

וכו', היינו שיודעים שצריכים להחליט את זה, שזה מוכרח לקחת שבועות או ימים עד שיפעלו ענין בפועל, ואז יישבו האם לעשות או לא לעשות – הנה אז, כשמעבדים רח"ל את ההספקה, לא יהי' זה בבחירתם האם לציית או שלא לציית.

ומכיון שזהו חשבון ברור שכולם יודעים מזה, הנה אם הולכים עם חשבון זה – אז זהו כמו המצב הידוע ש"תחילתו בפשיעה"²⁹:

מכיון שעכשיו הוא המעמד ומצב ד"תחילה" [לא כפי שהי' באופן קל יותר לפני ימים ושבועות, כמדובר לעיל, אבל עכ"פ בערך לימים הבאים זהו "תחילה"], והולכים רח"ל עם פשיעה, שמודיעים שלא יישבו ולא יפעלו ולא יגיבו ולא יעשו את כל הענינים הכי מוכרחים עבור הבטחון, כדי לסתום כל פרצות אלו –

הנה אז לוקחים על עצמם את האחריות של סופו, ואפילו אם יהי' מצב של אונס רח"ל, ויוכרחו לוותר – כל אלה שאינם מאפשרים ליישב את כל הפרצות לוקחים את האחריות על כל התוצאות רח"ל היל"ת, שאין צריכים לומר זאת בדיבור,

אבל גם אין מספיק לומר זאת בדיבור; מספיק מה שעשו את אותה הטעות שלוש פעמים ברציפות, כמדובר לעיל:

כבשו שטחים באופן שלמעלה מדרך הטבע, ומיד הורו להפסיק, או לחזור בחזרה, ואמרו ורצו לשכנע את עצמם ואחרים שזה ביא שלום;

ובמשך זמן לא ארוך, וכמדובר לעיל – במשך מעת-לעת אחד ויחיד, כבר ראו שהצד שכנגד אינו מקיים את התנאים, ואח"כ במשך זמן ג"כ לא ארוך, זה הביא להיפך השלום – למלחמה רח"ל היל"ת!

ואין זה שזה הי' פעם אחת, ויכולים לחפש על זה ביאורים, שאולי היתה כזו סיבה שונה ומשונה; זה הי' שלוש פעמים ברציפות, ואף פעם אחת ויחידה לא היתה שע"י נסיגה יחזקו את הסיכויים לשלום, ובכל שלושת הפעמים הי' להיפך.

ויתירה מזה: הצד שכנגד אומר בפירוש שלהם אין נפקא מינה מה יאמרו בעיר הבירה של ארצות הברית, ואין נפקא מינה מה יאמרו בעיר הבירה של מצרים, והם יעשו כפי שכתוב אצלם בתכנית שלהם, ושהם מפרסמים זאת, היל"ת (ולא כדאי לחזור על זה).

ט. וכאמור, כל זה הוא שקלא וטריא בשכל; ואנו אין לנו כי אם הפסק דין הברור, שעכשיו יש לו גם את האישור של כל אנשי הצבא, ושל כל המדינאים וכו' והעומד בראשם, שזהו דבר ברור – והודיעו זאת בפרסום לכל אומות העולם – למסור אפילו את אותם המקומות שכבשו, ואפילו כמה מהם, ג"כ מעמיד בסכנה;

(29) ראה ב"ק כא, ב. נו, סע"א. ובכ"מ.

והרי מדובר רק על שטחים מוגבלים, ועאכ"כ אם אין מיישבים את כל הפרצות, שכאמור הפרצה "מרובה על העומד", הנה פרצה קטנה, אפילו "כחודה של מחט", נותנת אפשרות שדרך שם יוכלו להסתנן ("מסתנן זיין, אריינשמוגלען") היל"ת (ורח"ל ראו בעבר למה זה עלול להביא).

וכאמור, עכשיו המעמד ומצב הוא, לפי ערך, בתחילתו, ויכולים היום בלילה או מחר מוקדם מאוד בבוקר לסתום "בשעתא חדא וברגעא חדא" את כל הגבולים, שיתיישבו, ובאופן דישוב והתיישובות, ע"י בני אברהם יצחק ויעקב.

וזה יכריע, שכל אומות העולם יידעו שזהו מעשה שכבר נעשה, ומתכוונים לזה באמת, שזה שייך לבני ישראל, ושלבני ישראל אין ברירה אפילו בדרכי הטבע, והם מוכרחים ליישב את זה, כי זה נוגע לפיקוח נפש של כמה וכמה, ועד כמה פעמים כפליים משישים ריבוא (כיוצאי מצרים).

ואז יראו בפועל, שכאשר אומות הארץ באים לידי החלטה שכבר נעשה מעשה, ולא יצליחו – לא רק שיפסק הלחץ, אלא אדרבה – מכיון שרוצים להרוויח כסף, ורוצים להרוויח קולות כאשר יגיעו לבחירות וכיו"ב – הם יסייעו בפועל (וחלק מהם – אפילו בגלוי, וכולם עכ"פ באופן בלתי גלוי).

וכאמור לעיל, בנוגע לפועל, זוהי נפקא מינה קטנה, ובין כה וכה מקבלים את הנשק והסיוע בממון ובמזון ובכל הענינים האלה.

י. ויהי רצון, שע"י כל הענינים שיעשו בדרך הטבע, ויעשו אותם (בלשון הרמב"ם⁸) על קידוש ה' בלבד, כי יודעים ש"הוי" אלקיך מתהלך בקרב מחניך³⁰, ובמילא זה גם יביא ל"הוי" מחניך קדוש – יהי' "להצילך", ויתירה מזה – "ולתת אויבך לפניך" (כלשון הכתוב³⁰).

ויהי' "ושכבתם ואין מחריד" בימים האחרונים של הגלות, "ואולך אתכם קוממיות"³¹, "בקומה זקופה"³², בימים ורגעים האחרונים של הגלות.

ובקרוב ממש נזכה ל"ונתתי גשמיכם בעתם"³³ – "בלילי רביעית ובלילי שבתות"³⁴ שאז יושבים כולם בבתיהם³⁵, "ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו"³³, שאפילו אילני סרק ג"כ יתנו פירות³⁶,

(34) תענית כג, רע"א.

(35) פרש"י עקב יא, יד. וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 115 ואילך.

(36) פרש"י עה"פ.

(30) תצא כג, טו.

(31) בחוקתי כו, יג.

(32) פרש"י עה"פ.

(33) בחוקתי שם, ד.

והטעם שזה יהי' עם אילני סרק כפשוטם – הוא מפני שכן הוא בין בני ישראל גופא, שיש כאלה שיש בהם טעם ויש בהם ריח³⁷, כדאיתא בגמרא (סוטה³⁸) "מאי פירי מצוות" ומעשים טובים, וכדאיתא גם במדרש³⁹ בנוגע ל"אלה תולדות נח נח איש צדיק"⁴⁰:

אפילו אלה שלעת עתה, מצד חושך כפול ומכופל של הגלות, הם אילן – כי "נצר מטעי"⁴¹ נאמר על כל ישראל, אבל הוא צריך להיות "מעשה ידי להתפאר"⁴¹ בגלוי, עיי"ז שיביא פירות – זה יהי' עוד בזמן הגלות, שאילני סרק מוציאים פירות בכל העולם כולו, ועאכו"כ (כהלשון בסיום כתובות) "אילני סרק שבארץ ישראל".

וזה יביא את הברכה ד"ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פרי", כפי שמביא גם רש"י מתורת כהנים [דמזה מובן שזהו "פשוטו של מקרא"⁴²], שגם אילני סרק יעשו פירות כפשוטו,

בביאת משיח צדקנו, דוד מלכא משיחא, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ובעגלא דידן.

(40) ר"פ נח (ו, ט). ראה פרש"י עה"פ. וראה לקו"ש ח"ה ע' 36 הערה 2.
(41) ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.
(42) ראה פרש"י בראשית ג, ח. שם, כד. ובכ"מ.

(37) ראה ויק"ר פ"ל, יב.
(38) מו, סע"א.
(39) ב"ר פ"ל, ו.
(40) ראה ויק"ר פ"ל, יב.

ר"ד בניחום אבליים – תשמ"ח

קצת). מ'האָט דערפאַר טענות, דערפון פאַרשטיי איך אַז ס'איז אַ דבר טוב, אַז מ'האָט דערפאַר טענות... אָבער דער עיקר אַז ס'זאָל זיך אָפּטאָן די פעולה, ס'זאָל זיין הפצת המעיינות חוצה, במילא וועט זיין הפצת היהדות חוצה, און דערנאָך וועט קומען די 'פּוּצו מעיינותיך חוצה', דורך 'הקיצו ורננו שוכני עפר' – דער בעש"ט, ביז צו מלכא משיחא; ס'איז דאָ אגרת הבעש"ט אַז ער איז געווען אין די היכל פון משיח צדקנו, און ער האָט געפרעגט באַ משיח'ן 'אימתי קאתי מר', האָט עס געזאָגט 'לכשיפּוצו מעיינותיך חוצה'".³

הנ"ל: שהרבי לא ידע מעוד צער, ויחי' לביאת המשיח.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן".

• א' הציג עצמו בתור חתנו של ר' בנציון פרנקל שהי' לו בית כנסת בקראון הייטס (ברח' פרוידנט), ואע"פ שעזב את קראון הייטס לפני 15 שנה – בית הכנסת עדיין מתפקד, ועם מקוה וכו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל עס דעם זכות ביישטיין, ער זאָל זיך ניט באַגונגענען מיט דער שול, אָדער דער שול וואָס ער האָט וואו ער איז איצטער, נאָר מוסיף זיין בתי כנסיות ובתי

(3) "אתה יודע מן הסתם שליבאוויטש משתדלת שיגיעו ל... (חסר קצת). יש על זה טענות, מזה אני מבין שזהו דבר טוב, שיש בגלל זה טענות... אבל העיקר שתיפעל הפעולה, שתהי' הפצת המעיינות חוצה, במילא תהי' הפצת היהדות חוצה, ואח"כ יבוא ה'פּוּצו מעיינותיך חוצה', ע"י 'הקיצו ורננו שוכני עפר' – הבעש"ט, עד למלכא משיחא; יש אגרת הבעש"ט שהוא הי' בהיכל של משיח צדקנו, והוא שאל אצל משיח 'אימתי קאתי מר', [והוא] אמר לו 'לכשיפּוצו מעיינותיך חוצה'".

יום שני, כ"ז שבט

• [המשך מהגיליון הקודם:]

האדמו"ר מדינעוו שליט"א: האם אדמו"ר הקודם דיבר פעם אודות סבי, ה"מנחת אלעזר"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע" ²²⁶.

הנ"ל: ה"מנחת אלעזר" הפליג מאוד בדיבורו אודות אדמו"ר הקודם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ס'איז דאָ די בריוו צווישן זיי, זעט מען די טיטול וואָס ער האָט אָנגעשריבן; אָבער דער שווער בכלל האָט געשריבן בנוגע צום 'מנחת אלעזר' גאָר אַ געוואלדיקן טיטול, וכמה שורות. מסתמא האָט איר געזען דאָס. – מסתמא ס'איז דאָ נאָך זאָכן וואָס מ'האָט נאָך ניט געדורקט פון דעם 'מנחת אלעזר'".

הנ"ל: בימי המלחמה נעלמו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אָבער דערנאָך האָט איר ניט געפונען כמה ענינים?".

הנ"ל אמר שיש השתדלות גדולה, והזכיר אימרה שפעם אמר סבו על הרבי מליובאוויטש (כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר ווייס מסתמא אַז ליובאוויטש איז דאָך משתדל מ'זאָל אָנקומען אין (חסר

(1) = "יש את המכתבים ביניהם, רואים את התואר שהוא כתב; אבל מו"ח בכלל כתב בנוגע ל'מנחת אלעזר' תואר נפלא ביותר, וכמה שורות. מן הסתם ראית את זה. – מן הסתם יש עוד ענינים שעדיין לא הדפיסו מה'מנחת אלעזר'".

(2) = "אבל אח"כ לא מצאתם כמה ענינים?".

ששכחו את הכל מהבית וכו', ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות".

הנ"ל סיפר שיש לו מכתב מאדמו"ר מהור"י צ, בו הוסיף בכת"ק "ברוחניות ובגשמיות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ע"פ רוב פלעגט ער שרייבן 'בגשמיות וברוחניות'".

הנ"ל: יתכן, איני זוכר, שכחתי להביא את זה עמי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ווייל דאס איז אַ ענין עיקרי".

הנ"ל: "בגשמיות..."?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "'בגשמיות וברוחניות'".

הנ"ל: נדמה לי שכתוב "ברוחניות ובגשמיות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אפשר איז געווען עפעס אַ ענין יוצא מן הכלל, אָבער אַזוי איז געווען באַ עס דער זאך, 'בגשמיות וברוחניות'; כדי אויפצוטאָן ברוחניות, דאָרף מען (האָבן) ניט האָבן קיין בלבולים פון גשמיות".

הנ"ל: "המקום ינחם וכו'".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן".

מדרשות אין חוץ לארץ, בפרט נאָך אַז ער האָט דאָך די זיכערקייט אַז דערנאָך וועט מען דאָס אַלץ אַריבערנעמען אין ארץ הקודש; די גמרא איז מבטיח".

הנ"ל דיבר עוד אודות ביהכ"נ הנ"ל, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, ער האָט זינט דעמולט געהאַט אַ סאָך אידן – און האָט איצטער אויכעט אַסאָך אידן – וואָס לערנען דאָרטן און וואָס נוצן די מקוה אויכעט. און די אַלע זאכן היילן צו צו 'זורקתי עליכם מים טהורים'. און דאָס איז פאַרבונדן מיט (מ') די מים פון תחיית המתים, ווי דער פירוש הפשוט אין פסוק, וואָס בריינגט 'זורקתי עליכם מים טהורים', פאַרבינדט ער דער פסוק אין יחזקאל מיט אַ ענין פון תחיית המתים".

• הרב רפאל שי' זילבר – גאב"ד פריימן סיפר שביקר את אדמו"ר מהור"י צ' בהיותו כאן בניו יורק, ואע"פ שלא הבין את דיבורו בבירור, הנה הבין את המילים שהדגיש – שיש כאן יהודים

(4) = "שהזכות תעמוד לו, שלא יסתפק בבית כנסת זה, או בבית הכנסת שיש לו איפה שהוא עכשיו, אלא יוסיף בבתי כנסיות ובתי מדרשות בחו"ל, בפרט שעוד הי' לו הודאות שאח"כ יעבירו את כל זה לארץ הקודש; הגמרא מבטיחה".

(5) = "כן, מאז היו לו הרבה יהודים – וגם עכשיו יש לו הרבה יהודים – הלומדים שם ושמשתמשים במקוה ג"כ. וכל ענינים אלה ממהרים ל'זורקתי עליכם מים טהורים'. וזה קשור עם המים של תחיית המתים, כפירוש הפשוט בפסוק, שמביא 'זורקתי עליכם מים טהורים', שהפסוק ביחזקאל מקשר עם ענין של תחיית המתים".

(6) = "ע"פ רוב נהג לכתוב 'בגשמיות וברוחניות'".

(7) = "כי זהו ענין עיקרי".

(8) = "אולי הי' איזה ענין יוצא מן הכלל, אבל כך הי' אצלו הענין, 'בגשמיות וברוחניות'; כדי לפעול ברוחניות, צריכים שלא יהיו בלבולים מגשמיות".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הודעה ובקשה

בימים אלו שוקדים ב"מכון להפצת תורתו של משיח" להכין
לדפוס את הכרך השלישי של דברי משיח תשמ"ח.

ובהזדמנות זו, הננו לפנות שוב לקהל אנ"ש והתמימים
שיחיו, בבקשה כפולה ומכופלת:

אנא, מי שיש תח"י הנחות, ר"ד מחלוקת הדולרים או יומני בית
חיינו וכיו"ב משנת תשמ"ח שטרם פורסמו, ובפרט מתקופת
שבט-ניסן, שלא ימנע בר, ויואיל לשגר את זה למערכת בהקדם
הכי האפשרי, לתועלת עם ישראל הצמא לדבר ה'
ואשרי חלקם וגדול זכותם וכו' וכו'.

והעיקר – שנזכה לשמוע "דברי משיח" מפיו של משיח
צדקנו כ"ק אדמו"ר שליט"א תיכף ומיד ממש!

"המכון להפצת תורתו של משיח"

כתובת המערכת: torasmoshiach@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א

בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאָו!

לזכות

הרה"ח רז בן שרה

רעייתו מרת שירן בת עדיי' רחל

וילדיהם החיילים בצבאות ה'

מנחם מענדל בן שירן

תניא מינה בת שירן

ומשולם זושא בן שירן

שיחיו

חן

שיזכו להפיץ את בשורת הגאולה והגואל

מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה

בטוב הנראה והנגלה

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א